

ქართული ენა და ლიტერატურა საბაზო საფეხურზე

შესავალი

საბაზო საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის პროგრამა სარეკომენდაციო ხასიათისაა და აჩვენებს სტანდარტის მოთხოვნათა რეალიზების შესაძლო გზებს. პროგრამას აქვს ჩარჩო-სქემის სახე. მის საფუძველზე შესაძლებელია საბაზო საფეხურის ცალკეული კლასებისთვის გამიზნული წლიური პროგრამების შექმნა.

ქვემოთ წარმოდგენილი თემები და ცალკეული თემის ფარგლებში შერჩეული მასალა მოწოდებულია რეკომენდაციის სახით. დასაშვებია თემების შეცვლა-მოდიფიცირება, შევსება და მისთ. მთავარია, შერჩეული თემატიკა პასუხობდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

- თემები უნდა ითვალისწინებდეს მოსწავლეთა ასაკობრივ ინტერესებსა და შესაძლებლობებს;
- საბაზო საფეხურის თემატიკა მთლიანობაში უნდა შეესაბამებოდეს ძირითად თემატურ ბლოკებს.

სარეკომენდაციო პროგრამაში შესულია მხოლოდ სტანდარტით გათვალისწინებული სავალდებულო ნაწარმოებები, ცალკეულ შემთხვევებში ტექსტები დასახელებული არ არის. ამდენად, შეთავაზებული ჩარჩო-სქემის გამოყენების შემთხვევაში, იგი უნდა მოდიფიცირდეს საბაზო საფეხურის კონკრეტული კლასისთვის. ეს გულისხმობს, რომ კლასების შესაბამისად უნდა:

- ა) გადანაწილდეს დასახელებული ნაწარმოებები;
- ბ) შეირჩეს რელევანტური დამატებითი მასალა - სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტები (თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით).

დასაშვებია ჩარჩო-სქემაში წარმოდგენილი მასალის (საკვანძო შეკითხვების, თემატური მკვიდრი წარმოდგენების, კომპლექსური დავალებების, შეფასების ინდიკატორების) შერჩევა-გადანაწილება, მოდიფიცირება, შევსება და მისთ. საბაზო საფეხურის ამა თუ იმ კლასისთვის. თემების ფარგლებში შერჩეული ტექსტების/რესურსების შესაბამისად, შეივსება და დაკონკრეტდება ჩარჩო-სქემის ცნებებისა და საკითხების ბლოკში შესული მასალაც.

I თემატური ბლოკი - ადამიანი და მისი ცხოვრება

ადამიანის ცხოვრების გზა

1. თემა: ცხოვრებისეული გამოცდილება

თემა: ცხოვრებისეული გამოცდილება	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <p>დავით გურამიშვილი, „დავითიანი“ (მითითებული სახით)</p> <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> რა განსაზღვრავს ადამიანის ცხოვრებას - მისი პირადი არჩევანი თუ სხვა ფაქტორები (აღზრდა, გარემო, ბედისწერა, ხასიათი, სხვ.)? როგორ შეიძლება გავუმკლავდეთ ცხოვრებისეულ განსაცდელს/პრობლემებს? საიდან ვიგებ, როგორია სხვა ადამიანი, როგორი ვარ მე? როგორ/რაში ვლინდება ადამიანის შინაგანი სამყარო? რატომ არის მნიშვნელოვანი, გაუგო სხვა ადამიანს? რა ვიცი საკუთარ თავზე? როგორ/რა გზით შემიძლია საკუთარი თავის უკეთ შეცნობა? როგორ/საიდან უყალიბდებათ სხვებს აზრი ჩემ შესახებ? რამდენად და რატომ არის/არ არის მნიშვნელოვანი, ერთმანეთს ემთხვეოდეს ჩემი და სხვისი აზრი ჩემ შესახებ? რატომ და როგორ მოგვითხრობს ლიტერატურა ადამიანების ცხოვრების გზაზე, მრავალფეროვან ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე? რა მიმართებაა მწერლობაში ასახულ ცხოვრებას, ადამიანებს/პერსონაჟებსა და რეალურ ცხოვრებას/ადამიანებს შორის? რაში და რამდენად მეხმარება ავტორის ემოციებში გარკვევა? რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? რა მსგავსება-განსხვავებაა ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული? რითია საინტერესო ადამიანის ცხოვრებაზე, ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილი ლიტერატურა? როგორ შემიძლია გამოვიყენო მისი ცოდნა რეალურ ცხოვრებაში?
<p>იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის</p> <p>➤ დავით გურამიშვილის თავგადასავალი (ზეპირად ან წერილობით).</p> <p>➤ დისკუსია: „რამდენად აქტუალურია დავით გურამიშვილის გამოცდილება თანამედროვე ადამიანისთვის?“</p>	

- პრეზენტაცია: „ავტორი და ეპოქა“ (გურამიშვილის ტექსტის ისტორიული კონტექსტი - ტექსტთან კავშირების გამოკვეთით).
- წარმოსახვითი ინტერვიუ ავტორთან: მოსწავლე წერს დაახლ. 5-8 ლიადბოლოებიან შეკითხვას დავით გურამიშვილის მიმართ და მის სავარაუდო პასუხებს.
- პერსონალური გამოხმაურება/შთაბეჭდილება დავით გურამიშვილის ნაწარმოებზე (წერილობით).
- საკუთარი მოსაზრების გადმოცემა: „გამოხატეთ თქვენი თვალსაზრისი შემდეგ გამონათქვამზე: „მხოლოდ ადამიანის ნებაზე დამოკიდებული, როგორი იქნება მისი ცხოვრება“. დაასაბუთეთ თქვენი თვალსაზრისი სათანადო არგუმენტებით“.
- პირადი წერილი: „ყველაფერი ჩემ შესახებ“ (მაგ., სიტუაცია: გაცვლითი პროგრამის ფარგლებში მოსწავლე მიემგზავრება საზღვარგარეთ, სადაც ერთ-ერთ ოჯახში იცხოვრებს. მოსწავლე სწერს წერილს მასპინძლებს საკუთარი თავის წარდგენის მიზნით).
- თხრობითი ტექსტი: „ჩემი არჩევანი“ - მოსწავლე წერს თხრობით ტექსტს მის მიერ გაკეთებული მნიშვნელოვანი არჩევანის შესახებ, რომელმაც რაღაც შეცვალა მის ცხოვრებაში.
- წერილი ნამუშევარი: ავტობიოგრაფია (რუბრიკები: დაბადების ადგილი, წელი, ოჯახი, ყველაზე მნიშვნელოვანი ბავშვობის მოგონება, ყველაზე ღირსსახსოვარი საჩუქარი).
- ოფიციალური-საქმიანი წერა: საკუთარი ბიოგრაფიის/რეზიუმეს, CV-ს დაწერა.
- თხრობითი ტექსტი „ცხოვრების ერთი დღე“: ერთ-ერთი ღირსსახსოვარი დღის აღწერა (თხრობისა და აღწერის მონაცვლეობით).
- „ჩემი ცხოვრების გზა“: ფოტომთხრობა (4-5 ყველაზე მნიშვნელოვანი ცხოვრებისეული მოვლენა სათანადო ვიზუალური გამოსახულებებით: მაგ., პირველი დღე სკოლაში, ღირსსახსოვარი მოგზაურობა ოჯახთან ერთად ან/ღირსსახსოვარი არდადეგები, მნიშვნელოვანი მოვლენა ოჯახის ცხოვრებიდან, პერსონალური მიღწევა (მაგ., გამარჯვება შეჯიბრში). ფოტოები უნდა ასახავდეს ემოციებს, განწყობას; ან: სლაიდშოუ (ახსნა-განმარტებითი წარწერების, შესაძლებელია მუსიკის თანხლებითაც). სლაიდები უნდა ასახავდეს ემოციებს, განწყობას (პრეზენტაციის ხანგრძლივობა 4-5 წთ.).
- წერილი ნამუშევარი: „რომ შემეძლოს“ (პირობა: წარმოიდგინეთ, რომ შეგიძლიათ დაბრუნდეთ წარსულში და მთლიანად შეცვალოთ თქვენს ცხოვრებაში მომხდარი ერთი ფაქტი. რომელ კონკრეტულ ფაქტს შეცვლიდით, რატომ და როგორ? რა მოჰყვებოდა ამ ცვლილებას შედეგად?).
- შემოქმედებითი წერა: თხრობითი ტექსტის შედგენა (პირობა: „მოიფიქრეთ და გადმოეცით ამბავი შემდეგი საყრდენების გამოყენებით: სათვალე, მყეფარე ძაღლი, სახანძრო მანქანა. ამბავი დაასათაურეთ“) (საჭიროებისამებრ, საყრდენები შესაძლებელია შეიცვალოს).

სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ადამიანის ცხოვრებაზე, ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- ადამიანის ცხოვრებაზე/ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- ადამიანის ცხოვრებაზე/ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- საკუთარი ცხოვრებისეული გამოცდილების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანის ცხოვრებაზე, ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე მოგვითხრობს განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ადამიანების ცხოვრებისეული გამოცდილება შესაძლებელია განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან.
- ავტორის, პერსონაჟის/ლირიკული გმირის ცხოვრებისეული გამოცდილება მეხმარება რეალური ცხოვრების სხვადასხვა პერსპექტივიდან გააზრებაში, ადამიანების/საკუთარი თავის უკეთ შეცნობაში, ლიტერატურული გამოცდილების გამდიდრებაში.

- მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ უკეთ წარმოაჩინონ ადამიანის ცხოვრებისეული გამოცდილება, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი.
- ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად, მასზე აზრის გამოსახატავად შემოიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი ლიტერატურის, ტექსტის ელემენტების, ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებების, კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გადმოვცე საკუთარი ცხოვრებისეული გამოცდილება, შემოიძლია გამოვიყენო ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

2. თემა: სიყვარული

თემა: სიყვარული	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • გალაკტიონ ტაბიძე, „ქარი ქრის“, „გაგონდება თუ არა“; • ანა კალანდაძე, „ვაჟაო, დილის მზის სხივო“. <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ გამოხატავენ ადამიანები სიყვარულს? • როგორ შეიძლება ამოვიცნოთ ნამდვილი სიყვარული? • რამდენად ცვლის/არ ცვლის ადამიანს სიყვარული და რატომ? • რა მიმართებაა სიყვარულსა და მსხვერპლის გაღებას/სხვის მსახურებას შორის? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს სიყვარულთან დაკავშირებით? • რამდენად მეხმარება მწერლის/ლირიკული გმირის ემოციების, სულიერი გამოცდილების გაცნობა? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რატომ წერენ მწერლები სიყვარულზე? / რატომაა სიყვარული ერთ-ერთი უმთავრესი თემა ყველა დროისა და კულტურის ლიტერატურასა და ხელოვნებაში? • რა მსგავსება-განსხვავებაა სიყვარულზე შექმნილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული?

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- ლექსის ანალიზი (წერილობით).
- კონკურსი გამომსახველობით კითხვაში.
- პერსონალური გამოხმაურება/შთაბეჭდილება: (მაგ., გალაკტიონ ტაბიძის, ანა კალანდაძის ლექსებზე).
- ალტერნატიული ფორმის ტექსტი გალაკტიონ ტაბიძის ლექსის - „ქარი ქრის“ - მიმართ პირადი დამოკიდებულების, შთაბეჭდილების გამოსახატავად: მაგ., ნახატი/კოლაჟი, მუსიკალური კლიპი;
- პრეზენტაცია: „ერთი გრძნობა, ორი კულტურა“ (სიყვარულთან დაკავშირებულ 5-7 ფრაზეოლოგიზმზე ქართულ და მოსწავლისთვის ნაცნობ უცხოურ ენაში: შედარება, დასკვნის გამოტანა/შეჯამება).
- საინფორმაციო პრეზენტაცია: „სიყვარულის გამხელა“ - სიყვარულის გამხელის/გამოხატვის ტრადიციები სხვადასხვა კულტურაში (შედარება, დასკვნის გამოტანა).
- პრეზენტაცია: „ყველაზე შთაბეჭქდავი ისტორია სიყვარულზე“ (მოსწავლის მიერ შერჩეული ნაწარმოების ან ფილმის საფუძველზე).

სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- სიყვარულზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სიყვარულზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- სიყვარულზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- სიყვარულზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- სიყვარულზე შექმნილია განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- სხვადასხვა ეპოქაში (/კულტურაში) შექმნილ ტექსტებში შესაძლებელია ასახული იყოს განსხვავებული დამოკიდებულებები/წარმოდგენები სიყვარულზე.
- მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ უკეთ წარმოაჩინონ თავიანთი დამოკიდებულება სიყვარულის მიმართ, სიყვარულთან დაკავშირებული განცდები და ქმედებები, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი.
- მწერლის, ლირიკული გმირის / პერსონაჟის ემოციების, სულიერი გამოცდილების გაცნობა მეხმარება ადამიანის შინაგანი სამყაროს გაცნობაში, საკუთარი თავის უკეთ შეცნობაში.
- სიყვარულზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ წარმოვადგინო/გავაზიარო საკუთარი მოსაზრებები და იდეები სიყვარულზე, შემიძლია გამოვიყენო ნასწავლი /ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

3. თემა: მეგობრობა

თემა: მეგობრობა

ტექსტები შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.

ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ვის შეიძლება ვუწოდოთ ნამდვილი მეგობარი? • რას ეძებს ადამიანი მეგობარში, სხვა ადამიანში? რამდენად ცვლის ადამიანს სხვებთან ურთიერთობა? • როგორ უმეგობრდებიან ადამიანები ერთმანეთს? რა არის საჭირო იმისთვის, რომ ვიყოთ კარგი მეგობარი? • რატომაა, რომ ადამიანს ზოგჯერ უძნელდება მეგობრების შეძენა? • როგორ შევინარჩუნოთ მეგობრები? როგორ აგვარებენ მეგობრები უთანხმოებას? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს მეგობრობასთან დაკავშირებით? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა მსგავსება-განსხვავებაა მეგობრობაზე შექმნილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული?

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- დისკუსია: „რა განსხვავებს ნამდვილ მეგობარს ცრუ მეგობრისგან?“ (პირადი მოსაზრებების გამოთქმა და ახსნა-დასაბუთება - მაგალითების მოყვანით პირადი ან/და ლიტერატურული გამოცდილებიდან).
- წერითი ნამუშევარი: „ახსენით, როგორ გესმით გამონათქვამი: „იმისთვის, რომ გყავდეს კარგი მეგობარი, შენ თავად უნდა იყო კარგი მეგობარი“. მოიყვანეთ მაგალითები თქვენი მოსაზრების დასაბუთებლად“.
- წერითი ნამუშევარი: „ნამდვილი მეგობარი“ - მოსწავლე გამოხატავს პირად თვალსაზრისს იმაზე, თუ რა თვისებები გამოარჩევს ნამდვილ მეგობარს, ან: ქმნის თხრობით ტექსტს პირადი გამოცდილებიდან იმაზე, თუ რა რეალური დახმარება აღმოუჩინა მას მეგობარმა.
- შემოქმედებითი წერა: „ჩემი საუკეთესო მეგობარი“ - სიტუაცია: მოსწავლე აღწერს საკუთარ თავს ოჯახის ცხოველის - ძაღლის, კატის, სხვ. - თვალთახედვიდან - იმის გათვალისწინებით, თუ მოსწავლის რა მახასიათებლებზე „მოყვებოდა“ ეს ცხოველი, რა კონკრეტულ ფაქტებს „გაიხსენებდა“ მათი ურთიერთობიდან.
- შემოქმედებითი წერა 2: „ჩემი საუკეთესო მეგობარი“ - მოსწავლე აღწერს საკუთარ თავს თავისი მეგობრის თვალთახედვიდან, იმის გათვალისწინებით, თუ რა კონკრეტულ თვისებებზე გაამახვილებდა ყურადღებას მეგობარი, რა კონკრეტულ ფაქტებს გაიხსენებდა მათი მეგობრობიდან და ა.შ.
- საკუთარი მოსაზრების გამოხატვა: „გამოთქვით თვალსაზრისი შემდეგ მოსაზრებაზე: „ციფრული ტექნოლოგიების განვითარების ხანაში მეგობრებთან ცოცხალმა კომუნიკაციამ აქტუალობა დაკარგა“. დაასაბუთეთ თქვენი თვალსაზრისი კონკრეტული მაგალითები მოყვანით“
- თვალსაზრისის გამოხატველი ნამუშევარი: „როგორ ფიქრობთ, რა უფრო მნიშვნელოვანია ადამიანისთვის - ვირტუალური მეგობრები თუ რეალური მეგობრები? დაასაბუთეთ თქვენი თვალსაზრისი მაგალითების მოყვანით“.
- პროექტი „ერთი სიტყვის ენციკლოპედია“ (სლაიდშოუ პრეზენტაციის ან ხელნაწერი/ნაბეჭდი სახით, ე.წ. დიდი წიგნის ფორმატში) - სიტყვა „მეგობარი“ ან: „მეგობრობა“. შესაძლო რუბრიკები: სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა (ავიქსების გამოყოფით); ეტიმოლოგია; შესატყვისები ქართველურ ენებში, თარგმანი მოსწავლისთვის ნაცნობ უცხოურ ენაზე; ამ სიტყვიდან/ფუმიდან ნაწარმოები სიტყვები, დახარისხებული მეტყველების ნაწილების მიხედვით (მეგობრული, მეგობრობა, სამეგობრო), შესიტყვებები (ოჯახის მეგობარი,

ბავშვობის მეგობარი, ახლო მეგობარი); სინონიმები და ანტონიმები; ანდაზები; მოსწავლის აზრით, საუკეთესო ციტატები ან/და გამონათქვამები მეგობარზე/მეგობრობაზე; მეგობარზე/მეგობრობაზე დაწერილი საუკეთესო ლიტერატურული ნაწარმოები, მაგ., მოთხრობა, ლექსი, იგავი (მოსწავლის შერჩევით); სიტყვის საუკეთესო ვიზუალური რეპრეზენტაცია (მოსწავლის მიერ შერჩეული ან მიზნობრივად შექმნილი), დასკვნა (*მასალის შერჩევისას შესაძლებელია სხვადასხვა ფორმატის (ბეჭდური ან ელექტრონული), პერიოდისა და ტიპის ლექსიკონების (მაგ., სულხან-საბა ორბელიანის „სიტყვის კონის“, თანამედროვე განმარტებითი ლექსიკონების, სინონიმთა ლექსიკონისა და ა.შ.) გამოყენება*).

- საინსტრუქციო ტექსტი: „როგორ მოვამზადოთ კოქტეილი „იდეალური მეგობარი“ (მოსწავლე მოიფიქრებს კოქტეილის „ინგრედიენტებს“, რომლებშიც ასახული იქნება, მისი აზრით, იდეალური მეგობრის თვისებები. მაგ.: ერთგულება, განათლება, იუმორის გრძნობა, ხალისიანობა, ჩაცმულობის სტილი, ინტერესები: სათავგადასავლო წიგნების, მუსიკის კონკრეტული სტილის, სპორტის რომელიმე სახეობის სიყვარული. მოსწავლეს შეუძლია, მოფიქრებულ „ინგრედიენტებს“ მიანიჭოს წონა. მაგ., ერთგულება - 40%, ფეხბურთის სიყვარული - 15%, როკმუსიკის სიყვარული - 20% და ა.შ.).
- შემოქმედებითი წერა:
- ვარიანტი 1 - ლექსის შეთხზვა ნამდვილ მეგობარზე/ჭეშმარიტ მეგობრობაზე (მასწავლებლის მიერ შეთავაზებულ ჩარჩო-სქემაზე დაყრდნობით).
- ვარიანტი 2 - თხრობითი ტექსტის შედგენა (პირობა: მოიფიქრეთ და გადმოეცით ამბავი, რომელსაც დაასრულებთ შემდეგი წინადადებით: „ამის მერე მეგობრის რჩევას ყოველთვის ვითვალისწინებ“. ამბავი დაასათაურეთ).
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მეგობრობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- მეგობრობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- მეგობრობაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- მეგობრობაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- მეგობრობაზე მოგვითხრობს განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ტექსტებში შესაძლებელია ასახული იყოს განსხვავებული წარმოდგენები მეგობრობაზე.
- მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ უკეთ წარმოაჩინონ მეგობრობის კონკრეტული მაგალითები, თავიანთი დამოკიდებულება მეგობრობის მიმართ, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი.
- მეგობრობაზე შექმნილი ლიტერატურის გაცნობა მეხმარება რეალური ცხოვრების უკეთ გაცნობაში, სხვებთან ურთიერთობაში.
- მეგობრობაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად, მასზე აზრის გამოსახატავად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ წარმოვადგინო/გავაზიარო ჩემი მოსაზრებები, იდეები, დამოკიდებულებები მეგობრობაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

საზოგადოებაში თანაცხოვრება

1. თემა: პირადული და საზოგადოებრივი/პირადული და სახელმწიფოებრივი

პირადული და საზოგადოებრივი/სახელმწიფოებრივი

სავალდებულო ნაწარმოებები

- ჭაბუა ამირეჯიბი, „დათა თუთაშხია“: მოსე ზამთარაძის ნაამბობი.

არასავალდებულო ტექსტები

ტექსტები შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.

ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური</p> <p>მახასიათებლები(საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები: ზეპირმეტყველების სტრატეგიები კითხვის სტრატეგიები წერის სტრატეგიები მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რას ნიშნავს, იყო საზოგადოების წევრი? • რა მიმართებაა ინდივიდუალურ თავისუფლებასა და საზოგადოებრივ პასუხისმგებლობას შორის? • რა მიმართებაა ცალკეული ადამიანის პირად ცხოვრებას/კეთილდღეობასა და საზოგადოების, ქვეყნის ცხოვრებას/კეთილდღეობას შორის? • როგორ შეუძლია ცალკეულ ადამიანს წვლილის შეტანა საზოგადოების/ქვეყნის ცხოვრებაში? • როგორ/რა გზითაა შესაძლებელი ძალაუფლების გამოყენება ადამიანის/საზოგადოების საკეთილდღეოდ? • რატომაა მნიშვნელოვანი ტოტალიტარულ ძალაუფლებაზე შექმნილი ლიტერატურის გაცნობა? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რამდენად შეუძლია ლიტერატურას საზოგადოებაზე გავლენის მოხდენა?

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- პროექტი: „საირმის ტყის რეჟიმი: გამოგონილი სინამდვილე“ (ტექსტის გააზრება ისტორიიდან ცნობილი ტოტალიტარული რეჟიმ(ებ)ის ჭრილში: პარალელები, ალუზიები, შედარებითი ანალიზი, დასკვნა. სამუშაოები შესაძლებელია ჩატარდეს 3 რუბრიკის საფუძველზე: მმართველის კულტი, ტოტალური ჯაშუშობის მექანიზმი, დამოკიდებულება სხვაგვარად მოაზროვნებთან). პროექტის შედეგების პრეზენტაცია.
- წერილი ავტორს: მაგ., წერილი ჭაბუა ამირეჯიბს (ტექსტთან დაკავშირებული ფიქრების, შთაბეჭდილებების, მოსაზრებების გაზიარება).
- ალტერნატიული ფორმის ტექსტები წაკითხულის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოსახატავად: მაგ., პლაკატი, ან პოსტერი ტოტალიტარიზმზე;
- ტექსტის გაგრძელება: მოსწავლეები წარმოიდგენენ: რა მოხდებოდა საირმის ტყეში არქიფოს გარდაცვალების შემდეგ - მაგ., გაგრძელდებოდა თუ არა დიქტატურა და ვინ იქნებოდა დიქტატორი, როგორ გაგრძელდებოდა კონკრეტული პერსონაჟების ცხოვრება, რა ბედი ეწეოდა თაბაგარს (ზეპირად, მოსაზრებების ახსნა-დასაბუთება ტექსტის მონაცემების მოშველიებით).

- ტექსტთან დაკავშირებული ვარაუდების გამოთქმა: მოსწავლეები წარმოიდგენენ, რა უძლოდა წინ საირმის ტყის თემის ჩამოყალიბებას (ფოკუსირებით იმაზე, თუ რა ფაქტორები უწყობს ხელს ტოტალიტარულ ძალაუფლებას: სხვებისგან იზოლირებულობა, შიში/დაუცველობის განცდა, უნდობლობა ერთმანეთის მიმართ, სხვ.).
- როლური კითხვა, ინსცენირება: არქიფო სეთურთან ვახშმობის ეპიზოდი („დათა თუთაშხია“).
- პერსონალური გამოხმაურება/შთაბეჭდილება ნაწარმოებზე (წერილობით).
- ტექსტის შეცვლა („დათა თუთაშხიას“ ეპიზოდის საფუძველზე) - მოსწავლეები მოიფიქრებენ ეპიზოდის დასასრულის განსხვავებულ ვერსიას.
- ჭაბუა ამირეჯიბის ტექსტის შედარება შესაბამისი ეპიზოდის ეკრანიზებულ ვერსიასთან (რეჟისორი: გ. ლორთქიფანიძე, 1978 წ.). მათ შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა იმაზე ფოკუსირებით, თუ რა ეფექტს ახდენს კინოტექსტისთვის დამახასიათებელი უნიკალური და სპეციფიკური ტექნიკა (მაგ., განათება, ხმა/მუსიკა, ფერი, კამერის კუთხე, პლანი, მონტაჟი; კინოენის მახასიათებელი: ჩვენება თხრობა-დახასიათების ნაცვლად, სხვ.).
- წერიტი ნამუშევარი: „როგორ შეიძლება გავიგოთ ამერიკის პრეზიდენტის, ჯონ კენედის გამონათქვამი: „ნუ იკითხავ, რის გაკეთება შეუძლია ქვეყანას ჩემთვის, იკითხე - რის გაკეთება შემიძლია მე ჩემი ქვეყნისთვის““.
- წერიტი ნამუშევარი: „მე რომ ქვეყნის მმართველი ვიყო“ (მითითება: „წარმოიდგინეთ, რომ ქვეყნის მმართველი გახდით. როგორი იქნებოდა თქვენი პირველი სამი ბრძანება. ახსენით, რა სარგებლობას მოუტანდა ისინი საზოგადოებას““.
- წერიტი ნამუშევარი: პირადი თვალსაზრისის გადმოცემა (პირობა: „საზოგადოების ნაწილის აზრით, სათვალთვლო ვიდეოკამერები უნდა აიკრძალოს, რადგან მათი არსებობა უხეშად არღვევს ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას. სათანადო მაგალითების მოყვანით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი““).
- პროექტი „ენა და მედია“ (5 ყველაზე გავრცელებული ენობრივი შეცდომის აღმოჩენა სოციალურ თემატიკაზე შექმნილი მედიამასალის ენობრივი ანალიზის საფუძველზე) - მონაცემების მოძიება, დახარისხება-განალიზება, დასკვნების გამოტანა (მაგ., *გასაანალიზებლად შესაძლებელია შევთავაზოთ სხვადასხვა ფორმატის ბოლო ერთი კვირის მედიამასალები. კონკრეტული კონტენტების მოწოდება შესაძლებელია მასალის ავტორის დასახელების გარეშე (შეიძლება დასახელდეს მედიასაშუალების სახელწოდება და მასალის გამოქვეყნების თარიღი).*
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ადამიანის და საზოგადოების ურთიერთმიმართებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ.1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ.6,9,10,11,12**);
- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ.7, 9, 10, 11**);
- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ.5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ.12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე მოგვიტხრობს განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე შექმნილი ტექსტების გაცნობა მეხმარება იმაში, რომ გავაცნობიერო საზღვარი პირადულ და საზოგადოებრივ სფეროებს შორის, დავიმკვიდრო ჩემი ადგილი საზოგადოებაში.
- ტოტალიტარულ ძალაუფლებაზე შექმნილი ლიტერატურა მაცნობს უარყოფით/არასასურველ გამოცდილებას, რაც დამეხმარება თავისუფლების/დემოკრატიის ფასეულობის გააზრებაში.

- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი მოსაზრებები პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემოდგომა გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები პირადულისა და საზოგადოებრივის/სახელმწიფოებრივის ურთიერთმიმართებაზე, შემოდგომა გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

2. თემა: დანაშაული და პასუხისმგებლობა

1. თემა: პასუხისმგებლობა	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ილია ჭავჭავაძე, „სარჩობელაზედ“; • მიხეილ ჯავახიშვილი, „ემშაკის ქვა“; • გიორგი ლეონიძე, „ნატვრის ხე“: მარიტა. <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურულ-ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ვინ და როგორ ქმნის საზოგადოების წარმოდგენას სამართლიანობაზე, სამართლიან სასჯელზე? რა მიმართებაა სამართლიანობასა და სამართალს შორის? • რას გულისხმობს ადამიანის პასუხისმგებლობა საზოგადოების მიმართ ან პირიქით? როგორ და რაში ვლინდება ადამიანის პასუხისმგებლობა საზოგადოების/ქვეყნის მიმართ? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს სამართლიანობასთან დაკავშირებით? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა ფაქტორები განსაზღვრავს ავტორის/პერსონაჟების წარმოდგენებს ინდივიდუალურ და საზოგადოებრივ პასუხისმგებლობაზე, დანაშაულსა და სასჯელზე? • რა გავლენას მოახდენდა (/რამდენად შეცვლიდა) ხედვის პერსპექტივის შეცვლა ნაწარმოებში აღწერილ ამბავს? • რა მსგავსება-განსხვავებაა ამ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული? • რამდენად და როგორ დამეხმარება ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის ცოდნა რეალურ ცხოვრებაში?

იდევბი კომპლექსური დავალებებისთვის:

- ნაწარმოების/ნაწარმოების ეპიზოდის შინაარსის თხრობა (ზეპირად ან/და წერილობით) - მაგ., დეტალური თხრობა, მოკლე შინაარსის თხრობა, გამოკრებილი შინაარსის თხრობა, თხრობა მთხრობელის შეცვლით.
- დებატები: მაგ., დებულება - „საზოგადოებასა და ინდივიდს შორის კონფლიქტის შემთხვევაში საზოგადოებაა დამნაშავე“ (დებულების მომხრეთა და მოწინააღმდეგეთა მოსაზრებების წარდგენა-დასაბუთება).
- წერილობითი რეცენზია ტექსტზე: „სარჩობელაზედ“,
- ანოტაცია ტექსტზე „ემშაკის ქვა“ (შესაძლებელია სხვადასხვა - ავტორის, გამომცემლის, მკითხველის - პოზიციიდან);
- ანალიტიკური წერითი ნამუშევრები: შესწავლილი ტექსტების ანალიზი, შედარებითი ანალიზი, პერსონაჟ(ებ)ის დახასიათება.
- პერსონაჟის წერილი მეორე პერსონაჟის მიმართ („ემშაკის ქვა“): სიტუაცია: სოფიოს მამა წერილს სწერს ექიმს იმის ასახსნელად, თუ რამ განაპირობა სოფიოს მძიმე სულიერი მდგომარეობა.
- ახალი პერსონაჟის შემოყვანა („ემშაკის ქვა“): მოკლე მონოლოგი (პირობა: წარმოიდგინეთ, რომ გაქვთ საშუალება, მიმართოთ სოფლის მცხოვრებლებს. დაფიქრდით და მოამზადეთ მიმართვა ხალხისადმი, რომლითაც შეეცდებით ადამიანების გამოფხიზლებას, შეჩერებას).
- ანალიტიკური წერითი ნამუშევრები: შესწავლილი ტექსტების ანალიზი, შედარებითი ანალიზი.
- სიტუაციური თამაში: დამარწმუნებელი ზეპირი გამოსვლა (ტექსტის - „სარჩობელაზედ“ - საფუძველზე). სიტუაცია - სასამართლო. ბეჟანის „ადვოკატი“ ცდილობს, რომ ჩამოხრჩობას გადაარჩინოს ბეჟანი, რისთვისაც მოჰყავს არგუმენტები (შესაძლებელია აქტივობის გაფართოებაც. მაგ., „ბრალმდებლის“ შემოყვანით. „ბრალმდებელი“ და „ადვოკატი“ დაუპირისპირდებიან ერთმანეთს სათანადო არგუმენტების მოყვანით).
- ნაწარმოების გაგრძელება (ტექსტის - „სარჩობელაზედ“ - საფუძველზე): მოწაფეები წარმოიდგენენ, როგორ გაგრძელებოდა პეტრეს ცხოვრება (შეიცვლებოდა თუ არა რაიმე მის დამოკიდებულებებში, ცხოვრების წესში და მისთ.).
- პერსონაჟის გადაწერა: მოწაფეები წარმოიდგენენ, რა მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუკი მარიტა იცხოვრებდა თანამედროვე საქართველოში (ზეპირად ან წერილობით).
- ცხელი სკამი: მაგ., ციციკორეს/მარიტას როლის მორგებით, ან: მარიტას დღიური.
- გ. ლეონიძის მოთხრობის შედარება კინოფილმთან „ნატერის ხე“ (რეჟისორი: თ. აბულაძე, 1976 წ.). მოთხრობის ტექსტსა და მარიტასთან დაკავშირებულ კინოეპიზოდებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა იმაზე ფოკუსირებით, თუ რა ეფექტს ახდენს კინოტექსტისთვის დამახასიათებელი უნიკალური და სპეციფიკური ტექნიკა (მაგ., განათება, ხმა/მუსიკა, ფერი, კამერის კუთხე, პლანი, მონტაჟი; კინოენის მახასიათებელი: ჩვენება თხრობა-დახასიათების ნაცვლად და ა.შ.).
- მკითხველის დღიური/ბლოგი: მაგ., ტექსტის: „სარჩობელაზედ“ კითხვისას.
- 4-ტაჟიანი ლექსის დაწერა პერსონაჟზე (მაგ., მარიტაზე) მასწავლებლის მიერ შეთავაზებულ მარტივ ჩარჩო-სქემაზე დაყრდნობით (მარიტას ხედვის კუთხიდან, პირველ პირში).
- არგუმენტირებული ესე: „ზოგიერთ ქვეყანაში დღემდე მოქმედებს სიკვდილით დასჯის კანონი განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის ჩადენისთვის. დაწერეთ, რამდენად გამართლებულად მიგაჩნიათ ამ კანონის არსებობა. დაასაბუთეთ თქვენი თვალსაზრისი არგუმენტების მოყვანით“.
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- პასუხისმგებლობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-განალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- პასუხისმგებლობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- პასუხისმგებლობაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- პასუხისმგებლობაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);

- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (ქართ.საზ. 12).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- დანაშაულსა და პასუხისმგებლობაზე მოგვითხრობს განსხვავებული ჟანრისა და ტიპის ტექსტები.
- ავტორების, პერსონაჟების/ამბის გმირების წარმოდგენები დანაშაულზე, სამართლიანობაზე, პასუხისმგებლობის დაკისრების ფორმებზე/დანაშაულსა და სასჯელზე შესაძლებელია არაერთგვაროვანი იყოს.
- დანაშაულზე/პასუხისმგებლობაზე შექმნილი ლიტერატურა მეხმარება რეალური ცხოვრების სხვადასხვა პერსპექტივიდან გააზრებაში, რეალური ადამიანების უკეთ შეცნობაში, ლიტერატურული გამოცდილების გამდიდრებაში.
- მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ გამოკვეთონ ადამიანის და საზოგადოების პასუხისმგებლობის პრობლემები, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი.
- პასუხისმგებლობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები დანაშაულისა და პასუხისმგებლობის თემაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

3. თემა: ურთიერთობები

ურთიერთობები	
<i>ტექსტები შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i>	
ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები: ზეპირმეტყველების სტრატეგიები კითხვის სტრატეგიები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რა შეიძლება ისწავლოს უფროსმა თაობამ უმცროსი თაობისგან ან/და პირიქით? • რით განსხვავდებიან თაობები ერთმანეთისგან, რით ჰგვანან ერთმანეთს? • რამდენად სპეციფიკურია ის პრობლემები, რომლებიც შეიძლება გვქონდეს მე და ჩემს თანატოლებს? რითია განპირობებული ამ პრობლემების არსებობა? რამდენად და როგორაა შესაძლებელი მათი გადაჭრა? • როგორ შეიძლება კონფლიქტის თავიდან არიდება, მართვა? რა მსგავსება-განსხვავებაა შინაგან კონფლიქტსა და გარეგან კონფლიქტს შორის? • რატომ და როგორ თანამშრომლობენ ადამიანები? (/რა მიმართებაა მეგობრობასა და თანამშრომლობას შორის?) • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს ადამიანებს შორის ურთიერთობებთან დაკავშირებით? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს?

<p>წერის სტრატეგიები მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> როგორ შემიძლია გამოვიყენო/რამდენად დამეხმარება ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის გაცნობა ყოველდღიურ ცხოვრებაში?
---	--

იდები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- პროექტი: „თაობები ერთმანეთის შესახებ“ (გამოკითხვის ჩატარება უფროსი თაობის წარმომადგენლებსა და მოზარდებში/თანატოლებში: კითხვარის შედგენა, გამოკითხვის ჩატარება, პასუხების გაანალიზება, ანალიზის შედეგებისა და დასკვნის წარმოდგენა პრეზენტაციის/ზეპირი მოხსენების სახით).
- პირადი თვალსაზრისის გამოხატვა: „არსებობს მოსაზრება, რომ ნებისმიერ კონფლიქტს შეიძლება ჰქონდეს დადებითი მხარე. არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი“.
- თხრობითი ტექსტი: „კონფლიქტური სიტუაცია“ (მითითება: „გვიამბეთ კონფლიქტზე თქვენი პირადი გამოცდილებიდან. დააზუსტეთ: სად და როდის მოხდა ეს კონფლიქტი; ვინ იყვნენ მონაწილეები; რა იყო კონფლიქტის საგანი; როგორ განვითარდა და დასრულდა კონფლიქტი; რა ცხოვრებისეული გამოცდილება შეგძინათ კონფლიქტმა, რა ისწავლეთ კონფლიქტის შედეგად“).
- როლური თამაში: „ჩემი არგუმენტი, შენი კონტრარგუმენტი“ (კონფლიქტური სიტუაციის სხვადასხვა სცენარის შეთავაზება არგუმენტირების უნარების განვითარებაზე ფოკუსირებით);
- საინსტრუქციო წერითი ნამუშევარი: „როგორ ავირიდოთ კონფლიქტი მშობლებთან“ (4-5 კონკრეტული ინსტრუქცია/რჩევა თანატოლებისთვის თანხმლები დასკვნით, რომელშიც ახსნილი იქნება შეთავაზებული ინსტრუქციების/რჩევების ეფექტურობა).
- წერითი ნამუშევარი: „როგორ ავირიდოთ კონფლიქტი შვილებთან“ (4-5 კონკრეტული ინსტრუქცია/რჩევა 12-15 წლის მოზარდების მშობლებისთვის, თანხმლები დასკვნით, რომელშიც ახსნილი იქნება შეთავაზებული ინსტრუქციების/რჩევების ეფექტურობა).
- თვალსაზრისის გამოხატვა: „გამოხატეთ თქვენი პოზიცია იაპონელი მწერლის, ჰარუკი მურაკამის გამონათქვამზე: „ადამიანებს კონფლიქტი უმეტესად მოსდით იმიტომ, რომ კარგად ვერ აყალიბებენ თავიანთ მოსაზრებებს“. მოიყვანეთ მაგალითები თქვენი პოზიციის გასამყარებლად“.
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მოზარდებზე, თაობათა შორის ურთიერთობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- მოზარდებზე, თაობათა შორის ურთიერთობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- მოზარდებზე, თაობათა შორის ურთიერთობაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- თანატოლებზე, თაობათა შორის ურთიერთობაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- უფროსი და უმცროსი თაობების ცხოვრების სტილი, ინტერესები, შესაძლებლობები, მოვალეობები, გამოცდილებები შესაძლებელია განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან.
- თაობათა შორის ურთიერთობაზე მოგვითხრობს განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ჩემს თანატოლებზე შექმნილი ლიტერატურა შეიძლება დამეხმაროს კონკრეტული სპეციფიკური პრობლემების გაცნობიერებასა და გადაჭრაში, კონფლიქტის მართვაში, ლიტერატურული გამოცდილების გამდიდრებაში.

- მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ უკეთ წარმოაჩინონ მოზარდების სპეციფიკური მახასიათებლები, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი.
- მოზარდებზე შექმნილი ტექსტების უკეთ გასაგებად, მათზე აზრის გამოსახატავად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და სტრატეგიების ცოდნა (ენობრივი საშუალებების, გრამატიკის საკითხების, ჟანრული მახასიათებლებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა).
- მოზარდებზე შექმნილი ლიტერატურის, თანატოლებზე ჩემი მოსაზრებების, საკუთარი გამოცდილების გადმოსაცემად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

4. თემა: მარტოობა

თემა: მარტოობა	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ნიკოლოზ ბარათაშვილი, „სული ობოლი“ <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რატომ გაურბის ადამიანი მარტოობას ან პირიქით, რატომ მიისწრაფვის მარტოობისკენ? რით შეიძლება იყოს გამოწვეული ადამიანის მარტოობა? • როგორ, რა გზითაა შესაძლებელი მარტოობის დაძლევა? • რა გავლენას ახდენს მარტოობა ადამიანზე, მის ცხოვრებაზე? • რამდენად მეტყველებს საზოგადოებაზე მისი დამოკიდებულება მარტოსული/გაუცხოებული ადამიანების მიმართ? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს ადამიანის მარტოობასთან დაკავშირებით? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა მსგავსება-განსხვავებაა მარტოობის თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული?
<p>იდევნი კომპლექსური დავალებებისთვის:</p>	

- კონკურსი გამომსახველობით კითხვაში.
- ლექსის ანალიზი (წერილობით).
- წარმოსახვითი ინტერვიუ ავტორთან: მოსწავლე წერს დაახლ. 5-8 ღიადაბოლოებიან შეკითხვას ნიკოლოზ ბარათაშვილის მიმართ და მის სავარაუდო პასუხებს.
- თემის - მარტოობა - ინდივიდუალური გააზრების რეპრეზენტაცია ალტერნატიული ფორმების გამოყენებით: კოლაჟის, პოსტერის, სლაიდშოუს სახით (შესაძლოა მუსიკალური გაფორმებით), მასალის შერჩევის პრინციპების სიტყვიერი ახსნა-განმარტებით.
- წერითი ნამუშევარი: რჩევები მეგობარს (პირობა: „წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი მეგობარი უცხო გარემოში აღმოჩნდა და მარტოდ გრძნობს თავს. მისწერეთ მას წერილი და ურჩიეთ, როგორ მოაგვაროს ეს პრობლემა“).
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მარტოობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- მარტოობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- მარტოობაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- მარტოობაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანის მარტოობაზე მოგვითხრობს განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ადამიანების მარტოობა შეიძლება განპირობებული იყოს სხვადასხვა ფაქტორით.
- მწერლები არჩევენ სიტყვებს, ფრაზებს, იყენებენ მხატვრულ ხერხებს, რათა შთამბეჭქდავად ასახონ ადამიანის მარტოობა, მოახდინონ გავლენა მკითხველზე.
- მარტოობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურა მეხმარება ადამიანის უკეთ გაცნობაში, სხვებთან ურთიერთობაში.
- მარტოობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებების, კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები მარტოობის თემაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

5. თემა: გმირები

თემა: გმირები
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ილია ჭავჭავაძე, „ბაზალეთის ტბა“, „რა გითხრათ, რით გაგახაროთ?“ (მითითებული სახით) • ვაჟა-ფშაველა, „კაი ყმა“ <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p>

შერჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.

ზოგადი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები: ზეპირმეტყველების სტრატეგიები კითხვის სტრატეგიები წერის სტრატეგიები მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ვის შეიძლება ვუწოდოთ გმირი? • რა ზრდის/აყალიბებს გმირს? • რატომ ჩადიან ადამიანები გმირობას? • რა მსგავსება-განსხვავებაა გმირებს შორის? / მათზე შექმნილ ტექსტებს შორის? • რამდენად მეხმარება მწერლის გამონაგონი რეალურად მომხდარი გმირობის გაგება-გააზრებაში? • რატომ უნდა ვიცნობდეთ გმირებს? • რა მიმართებაა გმირსა და ლიდერს შორის? • რატომაა, რომ ზოგიერთი გმირი ფართოდაა ცნობილი, ზოგიერთი კი არა? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა საშუალებები შემიძლია გამოვიყენო იმისთვის, რომ შევექმნა ტექსტი გმირზე/გმირობის თემაზე, წარმოვაჩინო ჩემი ცოდნა, გამოვხატო პირადი დამოკიდებულება გმირის/გმირობის მიმართ?

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- მინი-პოსტერი „გმირი“: მითოსური/ლეგენდარული გმირის ცნების ინდივიდუალური გააზრების ასახვა (გმირის მახასიათებლების, მის მიერ განვლილი გზის ეტაპების აღნიშვნით. შესაძლებელია სათანადო ვიზუალური გამოსახულებების გამოყენებით).
- შემოქმედებითი წერა: წარმოსახვითი გმირის თავგადასავლის თხრობა შემდეგი პუნქტების გათვალისწინებით: 1. ბოროტება, რომელსაც ებრძვის გმირი; 2. ძალა/საშუალებები, რომელთაც იყენებს გმირი საბრძოლველად; 3. პრობლემის გადაჭრა - ბოროტების დამარცხება (ნამუშევარს შესაძლებელია ჰქონდეს კომიქსის სახე).
- პრეზენტაცია: „ხიფათიანი გზა“: შერჩეული ზღაპრის გმირისა და მითოსური გმირის მიერ განვლილი გზის ძირითად ეტაპებს შორის მსგავსება-განსხვავების დადგენა, დასკვნის გამოტანა, **ან**: ორი ეპოქა, ორი გმირი (/ორი კულტურა - ორი გმირი)“ - სხვადასხვა ეპოქის/კულტურის ორ გმირს შორის მსგავსება-განსხვავების დადგენა, დასკვნის გამოტანა.
- პროექტი „ჩვენი დროის კაი ყმა“: გამოკითხვის ჩატარება გმირის ცნების ტრანსფორმაციაზე დასაკვირვებლად. მოსწავლეები წარმოადგენენ ვაჟა-ფშაველას, ილიასა და თანამედროვე ეპოქის ადამიანების მოსაზრებათა მსგავსება-განსხვავების ამსახველ შემაჯამებელ დასკვნას (ზეპირი პრეზენტაციის სახით);
- პროექტი: „ვაჟას „კაი ყმა“ და ხალხური პოეზია“ (შერჩეული 3-4 ხალხური ლექსისა და „კაი ყმის“ შედარებითი ანალიზი: მსგავსება-განსხვავებების გამოვლენა გმირის/ვაჟაკის პიროვნული მახასიათებლების, ასევე ლექსების მეტრული საზომის კუთხით, დასკვნის გამოტანა). პროექტის შედეგების პრეზენტაცია.
- მინიპოსტერი „თანამედროვე გმირი“: ცნება „თანამედროვეობის გმირის“ ინდივიდუალური გააზრების რეპრეზენტაცია: გმირის ყველაზე არსებითი 3-4 მახასიათებლის/თვისების ამსახველი ვიზუალური მასალის

(ფოტოების, ილუსტრაციების, ნახატების) მინიპოსტერზე წარმოდგენა განმარტებითი წარწერების თანხლებით.

- დისკუსია/დებატები: „გმირი ყოველთვის პასუხობს თავისი ეპოქის მოთხოვნებს“- აღნიშნული პოზიციის მხარდამჭერთა და უარყოფელთა პოზიციის გამოხატვა-დასაბუთება.
- წერიტი ნამუშევარი: „უჩინარი გმირი ჩვენ გვერდით“ – ფართო საზოგადოებისთვის უცნობ, ამა თუ იმ კუთხით გამორჩეულ ადამიანზე მოკლე ბიოგრაფიული ნარკვევის შედგენა.
- წერიტი ნამუშევარი: „ჩემი გმირი“ (შესაძლო პირობა: დაასახელებთ ადამიანს, რომელსაც განსაკუთრებულად, თქვენთვის მისაბამად მიიჩნევთ. აღნიშნეთ: რითია ეს პირი თქვენთვის გამორჩეული; მისი საქმეებიდან რომელი მიგაჩნიათ ყველაზე მნიშვნელოვნად და რატომ; კონკრეტულად, რაში ისურვებდით მის მიბადვას (*კონკრეტული თვისებებისა თუ საქმეების დასახელებით*)).
- წერიტი ნამუშევარი „ინტერვიუ ჩემს გმირთან“ – კითხვა-პასუხი მოსწავლის მიერ შერჩეულ პირთან (შესაძლებელია ე.წ. წარმოსახვითი ინტერვიუს სახით).
- პრეზენტაცია: „ყველაზე შთაბეჭდილავი ამბავი გმირობაზე“ – წიგნი/ფილმი გმირზე/გმირობაზე, რომელმაც განსაკუთრებული შთაბეჭდილება მოახდინა მოსწავლეებზე (მოსწავლეთა შერჩევით).

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- გმირზე/გმირობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- გმირზე/გმირობაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- გმირზე/გმირობაზე შექმნილი შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- გმირზე/გმირობაზე შექმნილი საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- გმირები დადებით გავლენას ახდენენ საზოგადოებაზე, უკეთესობისკენ ცვლიან ადამიანების/ქვეყნის ცხოვრებას უდიდესი ძალისხმევით, შესაძლოა, თავგანწირვის ფასად.
- გმირზე შექმნილია სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- გმირებს აქვთ საერთო და განსხვავებული ნიშან-თვისებები, კონკრეტული გმირის სახეს განსაზღვრავს ეპოქა (/კულტურა).
- გმირები გვიჩვენებენ, რომ ადამიანის შესაძლებლობები ამოუწურავია, გმირად გახდომის პოტენციალი ყველა ადამიანს აქვს.
- ავტორები იყენებენ კომპოზიციურ ელემენტებსა და ენობრივ-გამომსახველობით საშუალებებს გმირის სახის წარმოსაჩენად, მკითხველის დასარწმუნებლად, შთაბეჭდილების გასაძლიერებლად.
- ავტორის მიერ გამოყენებული სიტყვების, ფრაზების საფუძველზე შესაძლებელია ამოვიცნოთ მისი შეხედულებები, დამოკიდებულებები გმირის/გმირობის მიმართ.
- გმირობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები გმირებსა და გმირობაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

II თემატური ბლოკი - სამყაროს შეცნობა, ახლის ძიება

მშობლიური სამყარო

1. თემა: სამშობლო

სამშობლო	
<p>საკითხავი მასალა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ლეონტი მროველი, „ნინოს ცხოვრება“: მირიან მეფის ნადირობა და მზის დაბნელება; • ნიკოლოზ ბარათაშვილი, „ბედი ქართლისა“; • აკაკი წერეთელი, „განთიადი“, „თორნიკე ერისთავი“, „ბაში-აჩუკი“; • გალაკტიონ ტაბიძე, „წამყე ბეთანიისაკენ“, „მამული“; • კონსტანტინე გამსახურდია, „მთვარის მოტაცება“: ფრაგმენტი ქართულ ანბანზე (მითითებული სახით); • კოლაუ ნადირაძე, „25 თებერვალი“. <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებელი (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები: ზეპირმეტყველების სტრატეგიები კითხვის სტრატეგიები წერის სტრატეგიები მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რა არის სამშობლო? რატომ და რითია სამშობლო მნიშვნელოვანი/განსაკუთრებული ადამიანისთვის? (/რამდენად და როგორ ზემოქმედებს მშობლიური ქვეყანა ადამიანზე, მის ჩამოყალიბებაზე?) • რას ნიშნავს, იყო სამშობლო ქვეყნის შვილი? • როგორ/რაში ვლინდება სამშობლოს სიყვარული? • რითია ჩემი სამშობლო საინტერესო, ღირსშესანიშნავი? • რა ფაქტორები განსაზღვრავს მრავალფეროვანი ქვეყნის ერთიანობას? (/რატომაა მნიშვნელოვანი ქვეყნის ერთიანობა?) • რას გვასწავლის წარსული თანამედროვეობის შესახებ? (/რატომაა მნიშვნელოვანი წარსულის ცოდნა?) • რამდენად და როგორ შეიძლება ისტორიულ თემაზე შექმნილი მხატვრული ნაწარმოებით ვისწავლოთ მშობლიური ქვეყნის წარსული? (/რა მსგავსება-განსხვავებაა ისტორიკოსისა და მწერლის დამოკიდებულებებში ისტორიული წყაროს/რეალური სინამდვილის მიმართ?) • რამდენად და როგორაა დღეს შესაძლებელი, ვიზრუნოთ ქვეყნის ხვალისდღელ დღეზე? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს სამშობლოსთან დაკავშირებით? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა მსგავსება-განსხვავებაა სამშობლოს თემაზე დაწერილ ტექსტებს შორის? რითია ისინი განპირობებული? • რას მასწავლის სამშობლოს თემაზე შექმნილი ლიტერატურა?
<p>იდებები კომპლექსური დავალებებისთვის:</p>	

- ნაწარმოების/ნაწარმოების ეპიზოდის შინაარსის თხრობა (ზეპირად ან/და წერილობით) - მაგ., დეტალური თხრობა, მოკლე შინაარსის თხრობა, გამოკრებილი შინაარსის თხრობა, თხრობა მთხრობელის შეცვლით.
- დისკუსია ნაწარმოების საფუძველზე: „რამდენად გამართლებული იყო ერეკლე მეფის არჩევანი?“, **ან**: „რა უფრო მნიშვნელოვანია ქვეყნისთვის - მშვიდობა თუ თავისუფლება?“ (ნ. ბარათაშვილის ნაწარმოების საფუძველზე), **ან**: ლიტერატურული სამსჯავრო - ერეკლე მეფის გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით.
- ნაწარმოების რეკომენდაცია: „ბაში-აჩუკი“ (რატომ არის სასურველი, რომ სხვებმაც წაიკითხონ ეს ნაწარმოები (წერილობით ან ზეპირი გამოსვლის სახით).
- ქალი პერსონაჟები „ბაში-აჩუკის“ მიხედვით (შესაძლო რუბრიკები: ქალისა და მამაკაცის სოციალური როლები, ქალის მონაწილეობა ქვეყნის/საზოგადოების ცხოვრებაში (რამდენად და როგორ მონაწილეობს), ავტორის დამოკიდებულება ქალი პერსონაჟების მიმართ, მაგ.: ავტორის ენობრივი არჩევანი ქალ პერსონაჟებზე საუბრისას და ა.შ.).
- „ბაში-აჩუკის“ ტექსტის შედარება ეკრანიზებულ ვერსიასთან (რეჟისორი: ლ. ესაკია, 1956 წ.). მათ შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა იმაზე ფოკუსირებით, თუ რა ეფექტს ახდენს კინოტექსტისთვის დამახასიათებელი უნიკალური და სპეციფიკური ტექნიკა (მაგ., განათება, ხმა/მუსიკა, ფერი, კამერის კუთხე, პლანი, მონტაჟი; კინოენის მახასიათებელი: ჩვენება თხრობა-დახასიათების ნაცვლად; დაკვირვება იმაზე, თუ ტექსტიდან რა ეპიზოდებია შერჩეული ფილმში და რატომ, სხვ.).
- მკითხველის დღიური/ბლოგი: მაგ., „ბედი ქართლისას“, „ბაში-აჩუკის“ კითხვისას.
- ნაწარმოების ანოტაცია: „თორნიკე ერისთავი“ (ავტორის სახელი, გვარი, ტექსტის სახელწოდება, თემა, ვინ არიან მთავარი პერსონაჟები, რა არის დედააზრი? რა გაკვეთილს გვაძლევს ეს ტექსტი, საუკეთესო ადგილების აღნიშვნა, მისთ.).
- პროექტი: ქალი ისტორიაში (ისტორიულ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის მიხედვით) - მასალის მოძიება, მონაცემების დახარისხება-გაანალიზება, შეფასება თანამედროვე პერსპექტივიდან (ქალის ტრადიციულ და თანამედროვე სოციალურ როლებს შორის მსგავსება-განსხვავებების აღნიშვნით), დასკვნის გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია.
- ინტერვიუ პერსონაჟთან: მოსწავლე წერს კითხვებს შერჩეული პერსონაჟის მიმართ და მის სავარაუდო პასუხებს (დაახლ. 6-8 ღიადაბოლოებიანი შეკითხვა და პასუხი).
- პერსონაჟის CV ან ავტობიოგრაფია, დაწერილი პერსონაჟის მიერ. მაგ., თორნიკე ერისთავის, ბაში-აჩუკის (ავ. წერეთლის „თორნიკე ერისთავი“, „ბაში-აჩუკი“).
- კონკურსი გამომსახველობით კითხვაში: მაგ., აკაკის „განთიადი“ გამომეტყველებითი წაკითხვით.
- ნაცნობი ლექსის აუდიო/აუდიოვიზუალური ჩანაწერების მოსმენა და მსჯელობა მოსმენილზე (რა ემოციებს აღძრავს მოსმენილი, რას და როგორ გამოკვეთს დეკლამატორი, როგორ/რა საშუალებებით ცდილობს მსმენელზე გავლენის მოხდენას, განწყობის შექმნას, რამდენად აღწევს მიზანს; ზოგადად, მისაღებია თუ არა მათთვის ამგვარი ინტერპრეტაცია და რატომ, სხვ.).
- ანალიტიკური წერიტი ნამუშევრები: ცალკეული ნაწარმოების ანალიზი (ზოგადი ანალიზი და/ან შეთავაზებული საკითხის მიხედვით), პერსონაჟ(ებ)ის დახასიათება.
- პრეს-დაიჯესტის გამოშვება: ავ. წერეთლის „თორნიკე ერისთავის“ მონაცემებზე დაყრდნობით 979 წლის ღირსსახსოვარი მოვლენების „თანადროული“ პრეს-დაიჯესტის გამოშვება ტრადიციული საგაზეთო რუბრიკების მიხედვით („პოლიტიკა“, „გართობა და დასვენება“, „კულტურა“, „ელიტარული ქრონიკა“, სხვ.), „გამოცემის“ თარიღის მითითებით.
- პირადი პოზიციის გამოხატვა: „ქართველი მწერლის, ნიკო ლორთქიფანიძის, ნაწარმოებში „ლიტერატურული სადამო“ მწერალი ამ სიტყვებით მოგვმართავს: „მოუარეთ საქართველოს!“. როგორ ფიქრობთ, პირადად თქვენ რა შეგიძლიათ მოიმოქმედოთ მწერლის მოწოდების საპასუხოდ? (მოიყვანეთ კონკრეტული მაგალითები)“.
- კვლევითი პროექტი: „ლიტერატურა და ისტორია“ (ნაწარმოებში ასახული ეპოქის და/ან პერსონაჟებად გამოყვანილი ისტორიული პირ(ებ)ის შესახებ შესწავლილ ნაწარმოებთან კავშირის დამყარებით (მაგ., რამდენად რეალისტურად, შემოქმედებითად, სხვ. ასახავს შესწავლილი ნაწარმოები შესაბამის ეპოქას), სამუშაოს შედეგების პრეზენტაცია.
- პერსონაჟის დღიური: პერსონაჟის როლის მორგებით, სულ მცირე, 4-5 დღიურის ჩანაწერის შედგენა, რომლებშიც ასახული იქნება ტექსტში აღწერილი ამბები/მოვლენები არჩეული პერსონაჟის ხედვის კუთხიდან/პოზიციიდან, მისი გრძნობები/განცდები.
- წერილი ავტორს: წერილის ტრადიციული ფორმატის დაცვით ავტორისთვის წაკითხულით აღძრული ფიქრებისა და შეფასებების (დადებითისა თუ უარყოფითის) გაზიარება: რა იყო მისაღები, რა-არა

(ეპოქის/ისტორიული პირების წარმოჩენაში, ინტერპრეტაციაში), პირადი დამოკიდებულების წარმოჩენა პერსონაჟების, ავტორის პოზიციის მიმართ (მაგ., წერილი „ზედი ქართლისას“ ავტორს).

- ალწერითი ტექსტი: „ჩემი სახლი“ (პირობა: „ალწერეთ სახლი, სადაც გაიზარდეთ. ალწერისას შეეცადეთ გამოიყენოთ მრავალფეროვანი დეტალები, რომლებიც აღიქმება სხვადასხვა შეგრძნებით: მხედველობით, სმენით, ყნოსვით, გემოთი, შეხებით).
- ალწერითი ტექსტი: „საყვარელი ადგილები“ (ინსტრუქცია: ალწერეთ ის ადგილები, რომლებიც ყველაზე მეტად მოგწონთ თქვენს ქალაქში, სოფელში. აღნიშნეთ, რატომაა/რითია ისინი მიმზიდველი თქვენთვის. შეეცადეთ გამოიყენოთ მრავალფეროვანი დეტალები, რომლებიც აღიქმება სხვადასხვა შეგრძნებით“).
- ტექსტის რეცენზირება: წაკითხულზე რეფლექსიის შედეგების, კითხვით აღძრული ფიქრების, შეფასებების წარმოდგენა, ყველაზე მნიშვნელოვანი/ღირებული ეპიზოდების/სცენების აღნიშვნა შესაბამისი განმარტებით (რეცენზიის საფუძველზე შესაძლებელია ზეპირი მოხსენების მომზადებაც კლასისთვის წარსადგენად).
- შემოქმედებითი წერა: ისტორიული წყაროს (მაგ., საადმშენებლო ეპიგრაფიკული წარწერის) საფუძველზე მცირე ზომის თხრობითი ტექსტის შედგენა (მაგ., „ეკლესიის აგების ამბავი“) - წარწერაში მოხსენიებული პირ(ებ)ისა და გამოგონილი პერსონაჟ(ებ)ის გამოყენებით.
- პროექტი: „ქართული მწიგნობრობა“ (მაგ., დამწერლობის ეტაპებზე, ანბანის სახეობებზე, ძველი ქართული მწიგნობრობის კერებზე). პროექტის შედეგების წარმოდგენა პრეზენტაციის/წერილი ნამუშევრის სახით.
- პროექტი: „ჩემი მხარის ლექსიკა“ (განმარტებითი ლექსიკონის შედგენა მშობლიური ქალაქის/სოფლის მცხოვრებთა ცოცხალ მეტყველებაზე დაკვირვებით: დაახლოებით 10-12 ერთეულის შერჩევა, სათანადო ახსნა-განმარტებების მოყვანა, მაგალითების/კონტექსტების დამოწმება).
- იმიტაციური თამაში: „ჩემი ქვეყანა“ (სიტუაცია: მოსწავლეები მოირგებენ მასპინძლ(ებ)ისა და უცხოელი სტუმრ(ებ)ის როლებს. „მასპინძელი“ ესაუბრება „სტუმარს“ და უხსნის, რითია საქართველოს გაცნობა საინტერესო/მნიშვნელოვანი, რა გამოცდილებას შესძენს ეს სტუმარს - კითხვა-პასუხის ფორმატში).
- პროექტი: ტექსტი და ენა - ისტორიულ თემატიკაზე შექმნილი მხატვრული და არამხატვრული ტექსტების (მაგ., ისტორიული წყაროს, სასწავლო-სამეცნიერო, პუბლიცისტური ტექსტების, მოთხრობის) ენობრივი ანალიზი: მონაცემების მოძიება, შედარებითი ანალიზის ჩატარება, დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია).
- პროექტი: „საქართველოს მეგზური“ (გზამკვლევის შექმნა საქართველოზე, ან: მის ერთ-ერთ რეგიონზე, ან: ქალაქზე რუკისა და ილუსტრაციების გამოყენებით, კონკრეტული რუბრიკების მიხედვით: მაგ., ხელოვნება და კულტურა - მუზეუმები, მნიშვნელოვანი ძეგლები; კვება; დასვენება, გართობა; კლიმატი; ტრანსპორტი/გადაადგილება).

➤ სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მშობლიურ ქვეყანაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- მშობლიურ ქვეყანაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- მშობლიურ ქვეყანაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- მშობლიურ ქვეყანაზე საკუთარი მოსაზრებების/დამოკიდებულებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- ჩემს მშობლიურ ქვეყანაზე დაწერილია განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ავტორები სხვადასხვა კუთხით წარმოგვიდგენენ ჩემს მშობლიურ ქვეყანას.
- ტექსტებში შესაძლებელია ასახული იყოს განსხვავებული წარმოდგენები სამშობლოზე, განსხვავებული დამოკიდებულებები სამშობლოს მიმართ.
- წარსულზე დაწერილი ლიტერატურა მეხმარება ჩემი ქვეყნის თანამედროვეობის უკეთ გაგებაში.

- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გვიჩვენონ, რა არის მათთვის სამშობლო, გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება სამშობლოს მიმართ, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- ჩემს ქვეყანაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები სამშობლოზე, გამოვხატო პირადი დამოკიდებულება სამშობლოს მიმართ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

ბუნებასთან ურთიერთობა

1. თემა: ადამიანი და ბუნება

ადამიანი და ბუნება	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u> ვაჟა-ფშაველა, „ხმელი წიფელი“.</p> <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u> <i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რატომ უწოდებენ ადამიანს ბუნების შვილს/ქმნილებას? • რა და როგორ შეიძლება ვისწავლოთ ბუნებისგან? • რატომ და როგორ უნდა მივალწიოთ თანხმობას/ჰარმონიას ბუნებასთან? • რატომაა ბუნება შთაგონების წყარო მწერლებისთვის, სხვა ხელოვანებისთვის? • რა გავლენას ახდენს ტექნოლოგიების განვითარება ბუნებაზე, ჩვენს ცხოვრებაზე? • რას გვასწავლის ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობაზე შექმნილი ტექსტები? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რამდენად დამეხმარება ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობაზე შექმნილი ტექსტები ყოველდღიურ ცხოვრებაში?

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- დისკუსია/დებატები: ა) დებულება: „ზოოპარკები უნდა აიკრძალოს“; ბ) „ცხოველებზე ექსპერიმენტების ჩატარება უნდა აიკრძალოს“ (აღნიშნული დებულებების მომხრეთა და მოწინააღმდეგეთა მოსაზრებების გამოთქმა-დასაბუთება, ინტერაქცია).
- წერიტი ნამუშევარი: „ახსენით ინდური გამონათქვამი: „დედამიწა არ არის მშობლებისგან მიღებული მემკვიდრეობა, ის ჩვენ შვილებისგან ვისესხეთ“.
- წერიტი ნამუშევარი: „გამოხატეთ პირადი თვალსაზრისი შემდეგ გამონათქვამზე: „ბუნებას შეუძლია იარსებოს ადამიანის გარეშე, მაგრამ ადამიანი ბუნების გარეშე ვერ იარსებებს“. მოიყვანეთ მაგალითები თქვენი მოსაზრების დასაბუთებლად“.
- შემოქმედებითი წერა: ჩანახატი „წვიმაში“, „როცა თოვს“.
- ანალიტიკური წერიტი ნამუშევარი (შესწავლილი ტექსტების ანალიზი).
- წერიტი ნამუშევარი: „ბუნების საოცრება“ (მითითება: „აღწერეთ ყველაზე გასაოცარი საგანი ან მოვლენა, რომელიც ბუნებაში გინახავთ. ახსენით, რით იყო ის თქვენთვის გასაოცარი ან განსაკუთრებული“).
- მედიაპროექტი: „ცხოველების თემა მედიაში“ (ბეჭდურ/ელექტრონულ პრესაში, რადიო- და ტელეგადაცემებში ცხოველებთან დამოკიდებულების ამსახველი მასალის მოძიება, გაანალიზება, დასკვნის გამოტანა და შეფასება. მაგ., მაწანწალა ცხოველების პრობლემატიკასთან დაკავშირებული მასალისა).
- პროექტი: ტექსტი და ენა - ბუნების თემატიკაზე დაწერილი მხატვრული და არამხატვრული ტექსტების (მაგ., სასწავლო-სამეცნიერო, პუბლიცისტური ტექსტების, მოთხრობის, სხვ.) ენობრივი ანალიზი: მონაცემთა მოძიება, შედარებითი ანალიზის ჩატარება, დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია).
- პროექტი „ბუნების საოცრებანი“: 4-5 ბუნების ძეგლი საქართველოში (ილუსტრირებული გზამკვლევის შექმნა გზამკვლევის ტრადიციული რუბრიკების გამოყენებით).
- პროექტი „ერთი სიტყვის ენციკლოპედია“ (სლაიდშოუ პრეზენტაციის ან ხელნაწერი/ნაბეჭდი სახით, ე.წ. დიდი წიგნის ფორმატში) - სიტყვა „წყარო“, ან „წყალი“. შესაძლო რუბრიკები: სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა; ეტიმოლოგია; შესატყვისები ქართველურ ენებში; თარგმანი მოსწავლისთვის ნაცნობ უცხოურ ენაზე; სინონიმები; კომპოზიციები (მაგ., წყალუხვი, წყალწყალა, მიწა-წყალი); სიტყვიდან/ფუძიდან ნაწარმოები გეოგრაფიული სახელები (მაგ., დედოფლისწყარო, მუხათწყარო, წყალწითელა, ცხენისწყალი, აბაშისწყალი, წყაროტყრები); შესიტყვებები (მაგ., წყაროსავით ანკარა); ფრაზეოლოგიზმები (მაგ., წყალში გადაყრა); წყლის/წყაროს ხმიანობასთან დაკავშირებული სიტყვები (მაგ. რაკრაკი, ჩუხჩუხი, ჩხრიალი/შხრიალი); გამოცანები, ანდაზები; საუკეთესო ციტატები ან/და გამონათქვამები (მოსწავლის შერჩევით); საუკეთესო ლიტერატურული ნაწარმოები - ლექსი, მოთხრობა (მოსწავლის შერჩევით); სიტყვის საუკეთესო ვიზუალური რეპრეზენტაცია (მოსწავლის მიერ შერჩეული ან შექმნილი), დასკვნა (*მასალის შერჩევისას შესაძლებელია სხვადასხვა ფორმატის (ბეჭდური ან ელექტრონული), პერიოდისა და ტიპის ლექსიკონების (მაგ., სულხან-საბა ორბელიანის „სიტყვის კონის“, თანამედროვე განმარტებითი ლექსიკონების, სინონიმთა ლექსიკონისა და ა.შ.) გამოყენება*).
- წერილობითი უკუკავშირი მუსიკალურ ნაწარმოებზე: მოსწავლეები ისმენენ ბუნების თემაზე შექმნილ ერთ-ერთ მუსიკალურ ნაწარმოებს ისე, რომ არ აქვთ ინფორმაცია ავტორსა თუ სახელწოდებაზე და პარალელურად წერენ, რას „ხედავენ“ მისი მოსმენისას (პირობა: 1. დაწერეთ, ბუნების რა სურათები (მოვლენები, ცხოველები, საგნები) გახსენდებათ მუსიკის მოსმენისას; 2. რა ემოციას იწვევს თქვენში მუსიკა (სიხარულს, მწუხარებას, სევდას, შიშს, შფოთვას, მღელვარებას); 3. როგორ დაასათაურებდით ამ ნაწარმოებს). ნამუშევრების წარდგენა-გაზიარება, ინტერაქცია; ინფორმაციის მიღება ავტორისეულ სახელწოდებაზე, დასკვნების გამოტანა.
(შესაძლებელია შეეთავაზოთ: მაგ., ვივალდის „შტორმი (/ქარიშხალი)“ („წელიწადის დროები“: ზაფხული, მე-3 ნაწილი); სენ-სანსის „მომაკვდავი გედი“; ჟოზეფ კოსმას „შემოდგომის ფოთლები“ (ვერსია ორკესტრისა და ფორტეპიანოსთვის) და სხვ.).
- ფუნქციური ტექსტის შედგენა ვიზუალურ მასალაზე დაყრდნობით: მოსწავლეები აკვირდებიან ბუნების ამსახველ ფოტოსურათს/ნახატს; წარმოიდგენენ, რომ იმოგზაურეს მასზე გამოსახულ ადგილზე და სურთ მეგობრ(ებ)ისთვის ამ ინფორმაციის გაზიარება (მაგ., სოციალურ ქსელებში); წერენ ვიზუალური მასალის თანმხლებ მოკლე ტექსტს, რომელშიც აღნიშნავენ: რატომ და როგორ მოხვდნენ ამ ადგილზე, რას აკეთებდნენ იქ, რა ემოცია/განწყობა ჰქონდათ ამ ადგილზე ყოფნისას და რატომ, რა შთაბეჭდილება დარჩათ, ურჩევნ თუ არა სხვებს ამ ადგილზე წასვლას და რატომ. ტექსტში უნდა გამოიკვეთოს ფოტოზე/სურათზე გამოსახული ერთი დეტალი (საგანი/ფიგურა) იმის აღნიშვნით, თუ რით იყო ის

მნიშვნელოვანი/შთამბეჭდავი). შესაძლებელია შევთავაზოთ ქართველ თუ უცხოელ მხატვართა პეიზაჟები, გარემოს (ბუნებრივისა თუ ადამიანის მიერ შექმნილის) ამსახველი ფოტოები.

- კვლევითი პროექტი: „ადამიანები და ცხოველები“ (დაკვირვება ადამიანის დამოკიდებულებაზე ცხოველთა სამყაროს მიმართ კონკრეტული ტექსტების მიხედვით: მონაცემების გაანალიზება, შეჯამება, დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია).
- კვლევითი პროექტი: „ცხოველები იგავებში“ (დაკვირვება ცხოველებზე, როგორც ადამიანის კონკრეტული მახასიათებლების, თვისებების/დამოკიდებულებების პრეზენტატორებზე, კონკრეტული იგავების მიხედვით: მონაცემების გაანალიზება, შეჯამება, დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია).
- შემოქმედებითი წერა: სამტაეპიანი ჰაიკუს დაწერა წელიწადის ერთ-ერთ დროზე ან ბუნების მოვლენაზე (მაგ., თემაზე „ღრუბლები“, „მზე“) (მასწავლებლის მიერ შეთავაზებულ ჩარჩო-სქემაზე დაყრდნობით), **ან:** 4-ტაეპიანი ლექსი მასწავლებლის მიერ შეთავაზებულ მარტივ ჩარჩო-სქემაზე დაყრდნობით (რომელიმე ბუნების საგნის/მოვლენის ხედვის კუთხიდან, პირველ პირში).
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ბუნებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- ბუნებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- ბუნებაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- ბუნებაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობა ასახულია განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებში.
- ავტორები/ხელოვანები წარმოგვიდგენენ ბუნებას სხვადასხვა კუთხიდან, განსხვავებული საშუალებების (სიტყვების; ბგერების; ფერების, ხაზების, ფორმების) გამოყენებით.
- ბუნების კონკრეტულ საგნებში/მოვლენებში შესაძლებელია აისახოს ბუნების/სამყაროს მოწყობის ზოგადი პრინციპები.
- სხვადასხვა ავტორის, პერსონაჟის/ლირიკული გმირის დამოკიდებულებები ბუნების მიმართ შეიძლება განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან.
- ბუნებაზე შექმნილი ტექსტები გვეხმარება გავიაზროთ ადამიანის ადგილი სამყაროში, ადამიანის პასუხისმგებლობა ბუნების მიმართ.
- ავტორები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება ბუნების მიმართ, მოახდინონ ზემოქმედება მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ბუნებაზე შექმნილ ლიტერატურაზე, გამოვხატო პირადი დამოკიდებულება/მოსაზრებები ბუნებისა და ადამიანის ურთიერთობაზე, შემიძლია გამოვიყენო საკუთარი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

ახალი სამყაროს აღმოჩენა-შემეცნება

1. თემა: მოგზაურობა

მოგზაურობა	
<i>ტექსტები შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i>	
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რატომ მიისწრაფვის ადამიანი ახლისკენ, უცნობისკენ? (/რატომ მოგზაურობენ ადამიანები?) • რამდენად ეხმარება ადამიანს უცნობის/უცხოის გაცნობა ნაცნობის/მშობლიურის უკეთ გაგებაში ან/და პირიქით? • რითია განპირობებული მსგავსება-განსხვავებები ქვეყნებს შორის? • რა მსგავსება-განსხვავებაა მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილ ტექსტებს შორის? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს მოგზაურობასთან, ახალი გამოცდილების მიღებასთან დაკავშირებით? • რას გვასწავლის მოგზაურობაზე შექმნილი ტექსტების გაცნობა? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს?
<p>იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ დისკუსია: „რამდენად აქტუალურია განვითარებული ციფრული ტექნოლოგიების ხანაში მოგზაურობა?“ (მოსაზრებების გამოთქმა-დასაბუთება მაგალითების მოყვანით). ➤ წერიტი ნამუშევარი: „სად ისურვებდით მოგზაურობას და რატომ?“ ➤ წერიტი ნამუშევარი: „საუკეთესო სუვენირი“ (მითითება: „დაასახელებთ საუკეთესო სუვენირი, რომელიც ჩამოიტანეთ მოგზაურობიდან. ახსენით, რატომ მიგაჩნიათ ის საუკეთესოდ“, ან: „დაწერეთ, რა სუვენირის წადებას ურჩევდით თქვენს ქვეყანაში ჩამოსულ სტუმარს და რატომ“). ➤ წერიტი ნამუშევარი: „მოგზაურობა დროში“ (მითითება: წარმოიდგინეთ, რომ გაქვთ დროის მანქანა, რომლითაც შეგიძლიათ დროში მოგზაურობა. დაწერეთ, რა დროს შეარჩევდით სამოგზაუროდ და რატომ). ➤ შემოქმედებითი წერა: (მითითება: წარმოიდგინეთ, რომ დროის მანქანით გადაადგილდით 25-ე საუკუნეში და აღმოჩნდით თქვენს ქალაქში/სოფელში. მოიყვანეთ კონკრეტული ადგილების აღწერა და გადმოცემა თქვენი შთაბეჭდილებები). ➤ სარეკლამო ტექსტი: მაგ., ტურისტული კომპანიის მომსახურების, კონკრეტული ადგილის/ტურის რეკლამირების მიზნით (შესაძლებელია სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფის შეთავაზებით). ➤ სხვ. 	

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11);
- მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12);
- სიახლეზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11);
- მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე საკუთარი მოსაზრებებისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (ქართ.საბ. 12).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილია სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტები;
- მოგზაურობამ, ახლის გაცნობამ მიღებამ შესაძლებელია შეცვალოს ადამიანის წარმოდგენები;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება ახლის/სიახლის მიმართ, სიახლის აღმოჩენაზე, გაგვიცოცხლონ მოგზაურობის რეალიები, მოახდინონ გავლენა მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი;
- მოგზაურობაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი გამოცდილება/მოსაზრებები მოგზაურობაზე, ახლის აღმოჩენაზე, შემიძლია გამოვიყენო საკუთარი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

2. თემა: სწავლა-აღზრდა

სწავლა-აღზრდა	
საკითხავი ლიტერატურა	
<u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • ილია ჭავჭავაძე, „სიტყვა წინამძღვრიანთკარის სამეურნეო სკოლის გახსნაზე“ (მითითებული სახით) 	
<u>არასავალდებულო ტექსტები</u>	
<i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i>	
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები კომპოზიციური ელემენტები	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ ხდება პიროვნების ჩამოყალიბება/ფორმირება? რა ფაქტორები ახდენს გავლენას პიროვნების ჩამოყალიბებაზე/ფორმირებაზე? • რატომ და როგორ/რითი სწავლობს ადამიანი?

<p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტულობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ და რამდენად უწყობს ხელს სწავლა-განათლება ადამიანის პიროვნულ ზრდა-განვითარებას? • რას გულისხმობს კარგი სწავლება/კარგი გაკვეთილი? რის სწავლა შეუძლიათ სხვებს ჩემგან? • როგორ ალწვევენ ადამიანები ზრდასრულობას/პიროვნულ სიმწიფეს - საფეხურებრივად, თანდათანობით, თუ ერთბაშად, უცებ? (მთავრდება ეს პროცესი თუ მუდმივად გრძელდება?) • რა ფაქტორები ზემოქმედებს ადამიანის ზრდასრულად ქცევის პროცესზე? რამდენად და როგორ ზემოქმედებს ოჯახი, სოციალური ნორმები? • რა გავლენას ახდენს ბავშვობის გაკვეთილები ჩვენს აწმყოსა და მომავალზე? • რა და რატომ შეიცვალა/არ შეიცვალა სწავლა-სწავლებაში დროთა განმავლობაში? • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს სწავლასთან დაკავშირებით? • რას მასწავლის სწავლა-აღზრდაზე შექმნილი ლიტერატურის გაცნობა? (/რამდენად მეხმარება სწავლაში?) • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს?
---	---

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- რეზიუმირება: ილია ჭავჭავაძის ტექსტის რეზიუმეს შედგენა.
- წერიტი ნამუშევარი: „წერილი წინა კლასის მოსწავლეებს“ (რჩევები იმის თაობაზე, თუ, კონკრეტულად, რაზე უნდა გაამახვილონ ყურადღება მომდევნო წელს სწავლისას);
- ინტერვიუ „დაუვიწყარი მასწავლებელი“: ინტერვიუ უფროსი თაობის წარმომადგენელთან მასწავლებელზე, რომელმაც მასზე ზეგავლენა მოახდინა (კითხვები: რით იყო ეს მასწავლებელი თქვენთვის განსაკუთრებული? რა შეცვალა თქვენში? რამდენად გამოგადგათ ცხოვრებაში ის, რაც მისგან ისწავლეთ? სხვ.).
- ინტერვიუ „სკოლის წლები“: ინტერვიუ უფროსი თაობის წარმომადგენელთან სკოლაში სწავლის გამოცდილებაზე (კითხვები: როგორ გასწავლიდნენ სკოლაში? როგორ შეაფასებდით სკოლაში სწავლას? (დადებითი ან/და უარყოფითი მხარეები), რამდენად გამოგადგათ ცხოვრებაში ის, რაც სკოლაში ისწავლეთ? სხვ. სათანადო დასკვნის თანხლებით).
- წერიტი ნამუშევარი: „დავალება, რომელსაც ინტერესით შევასრულებდი“ (მითითებები: დაასახელეთ თქვენთვის საინტერესო/სასურველი კონკრეტული დავალება ან საქმიანობა; აღნიშნეთ, რა კავშირია თქვენს ძლიერ მხარეებს, ინტერესებსა და შერჩეულ დავალებას შორის; მიუთითეთ, რა დადებითი შედეგი მოჰყვებოდა თქვენთვის ამ დავალების/დავალებების შესრულებას (მაგ., სწავლის შედეგების გაუმჯობესება, სწავლის მოტივაციის ამაღლება).
- პროექტი: „რის სწავლა აინტერესებთ მოსწავლეებს“ (მოსწავლეთა ინტერესების გამოსაკვეთად ინტერვიუს/გამოკითხვის ჩატარება დაწყებით კლასის მოსწავლეებში, თანატოლებსა და საშუალო საფეხურის მოსწავლეებში წინასწარ მომზადებული კითხვარის საფუძველზე; მონაცემების დამუშავება; მსგავსება-განსხვავებების გამოკვეთა, შეჯამება, დასკვნის გამოტანა; მიღებული შედეგების საფუძველზე მასწავლებლებისთვის რეკომენდაციების შემუშავება; პრეზენტაციის მომზადება და წარდგენა).
- წერიტი ნამუშევარი: „მე რომ მასწავლებელი ვიყო“ (პირობა: ისაუბრეთ, როგორ გაკვეთილებს ჩაატარებდით, როგორი დამოკიდებულება გექნებოდათ მოსწავლეების მიმართ; როგორი იქნებოდა თქვენი

მიდგომა ე.წ. ჩამორჩენილი მოსწავლეების მიმართ, როგორ და რით ეცდებოდით მათ დაინტერესებას, გააქტიურებას, სასწავლო პროცესში ჩართვას).

- აღწერითი ტექსტი: „იდეალური საკლასო ოთახი“, ან: „იდეალური სკოლა“ (პირობა: აღწერეთ, როგორი უნდა იყოს, თქვენი აზრით, იდეალური საკლასო ოთახი. აღწერისას შეეცადეთ გამოიყენოთ მრავალფეროვანი დეტალები, რომლებიც აღიქმება სხვადასხვა შეგრძნებით: მხედველობით, სმენით, ყნოსვით, გემოთი, შეხებით).
- პრეზენტაცია: „მე რომ განათლების მინისტრი ვიყო“ (მოსწავლის თვალსაზრისით აუცილებელი 3-4 რეფორმის შეთავაზება, მათი საჭიროებისა და ეფექტურობის დასაბუთება).
- წერითი ნამუშევარი: „ნამდვილი მასწავლებელი“ (თვალსაზრისის გამოხატვა).
- დებატები: დებულება „საშინაო დავალებები უნდა გაუქმდეს“ (დებულების მომხრეთა და მოწინააღმდეგეთა მოსაზრებების გამოთქმა-დასაბუთება).
- არგუმენტირებული წერა: ა) „საზოგადოების ერთი ნაწილი თვლის, რომ სკოლებში მოსწავლეებმა სასკოლო ფორმები უნდა ატარონ. არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი“; ბ) „საზოგადოების ერთი ნაწილი თვლის, რომ სკოლებში მობილური ტელეფონების ტარება უნდა აიკრძალოს. არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი“;
- დისკუსია: „ჩაანაცვლებს თუ არა მომავლის სკოლაში კომპიუტერი წიგნს“ (მოსაზრებების გამოთქმა-დასაბუთება).
- იმიტაციური თამაში: ზეპირი გამოსვლა (სიტუაცია: 25 წლის შემდეგ მოსწავლე აარსებს საავტორო სკოლას. სკოლის გახსნის ზეიმზე ის წარმოთქვამს სიტყვას, რომელშიც საუბრობს- რატომ უნდა ისწავლონ ბავშვებმა ამ სკოლაში, რით იქნება სკოლა განსაკუთრებული, გამორჩეული, მნიშვნელოვანი).
- სარეკლამო-საინფორმაციო ბუკლეტი: მაგ., საკუთარი სკოლის, ამ თუ იმ წრის, კლუბის - სკოლის/კლასის ვებგვერდისთვის (შესაძლებელია სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიისთვის).
- რეპორტაჟი: სკოლაში გამართული აქციის, ღონისძიების, შემოქმედებითი საღამოს, ზეიმის შესახებ - სკოლის/კლასის ვებგვერდისთვის (შესაძლებელია სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიისთვის).
- ფოტომოთხრობა: „ექსკურსიაზე“ (ექსკურსიაზე გადაღებული ფოტოების შერჩევა და წარმოდგენა გარკვეული თანამიმდევრობით, განმარტებითი წარწერების თანხლებით. ფოტოები უნდა ასახავდეს ემოციებს, განწყობას. შერჩეული ფოტოების თანამიმდევრობა უნდა შეესაბამებოდეს სიუჟეტის განვითარების ძირითად საფეხურებს: დასაწყისი/ექსპოზიცია, კულმინაცია, დასასრული). წარდგენისას მოსწავლეები სიტყვიერად ხსნიან ფოტოების შერჩევა-განაწილების პრინციპს (ფოტომოთხრობისთვის ასევე შეიძლება შეირჩეს სხვა ეპიზოდის სასკოლო ცხოვრებიდან).
- პოსტერი: „მე შემიძლია“ (შესაძლებელია შესაბამისი ვიზუალური გაფორმებით).
- სხვ.

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- სწავლა-აღზრდაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლა-აღზრდაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- სწავლა-აღზრდაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- სწავლა-აღზრდაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- სწავლა-აღზრდაზე შექმნილია სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტები.
- ტექსტებში შესაძლებელია ასახული იყოს სწავლების განსხვავებული ტრადიციები და რეალიები, განსხვავებული წარმოდგენები სწავლა-აღზრდაზე, ადამიანის ზრდის პროცესზე.
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი შეხედულებები სწავლა-აღზრდაზე, გაგვიცოცხლონ სწავლასთან დაკავშირებული საკუთარი გამოცდილება, კონკრეტული რეალიები; მოახდინონ გავლენა მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- სწავლა-აღზრდაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები სწავლა-აღზრდაზე, შემიძლია გამოვიყენო საკუთარი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

III თემატური ბლოკი - მარადიული ძიებები

სიკეთე და ბოროტება

1. თემა: ზნეობრივი არჩევანი

ზნეობრივი არჩევანი		
საკითხავი ლიტერატურა		
სავალდებულო ნაწარმოებები		
<ul style="list-style-type: none"> • შოთა რუსთველი, „ვეფხისტყაოსანი“ (მითითებული სახით); • ვაჟა-ფშაველა, „ჩემი ვედრება“ 		
<u>არასავალდებულო ტექსტები</u>		
<i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i>		
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები	
ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები	<ul style="list-style-type: none"> • საიდან ვიცით, რა არის სიკეთე, რა - ბოროტება (/რას ეფუძნება ჩვენი წარმოდგენა სიკეთესა და ბოროტებაზე)? 	
კომპოზიციური ელემენტები	<ul style="list-style-type: none"> • რამდენად და რატომ მიიჩნევა სიკეთე ყოვლისშემძლედ? 	
სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები	<ul style="list-style-type: none"> • რა როლს ასრულებს ადამიანის არჩევანი სიკეთისა და ბოროტების დაპირისპირებაში? 	
ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ/რისი მეშვეობითაა შესაძლებელი ბოროტების დამარცხება? 	
ტექსტის კონტექსტი	<ul style="list-style-type: none"> • რამდენად და რატომ შეიცვალა/არ შეიცვალა ადამიანის წარმოდგენა სიკეთესა და ბოროტებაზე დროთა განმავლობაში? 	
მიმართებები	ტექსტებს	შორის
(ინტერტექსტუალობა)	<ul style="list-style-type: none"> • რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს სიკეთესა და ბოროტებასთან დაკავშირებით? 	

<p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები: ზეპირმეტყველების სტრატეგიები კითხვის სტრატეგიები წერის სტრატეგიები მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რამდენად და როგორ დამეხმარება ყოველდღიურ ცხოვრებაში სიკეთისა და ბოროტების თემაზე შექმნილი ლიტერატურის ცოდნა? • რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? • რა მსგავსება-განსხვავებაა ამ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის?
---	--

იდეები კომპლექსური დავალებებისთვის:

- ტექსტის ინსცენირება/მინისპექტაკლი: „ვეფხისტყაოსნის“ მიხედვით.
- ახალი ტექსტის შექმნა: სიკეთესა და ბოროტებაზე შექმნილი ნაცნობი იგავის შეგონების (მორალის) საფუძველზე თხრობითი ტექსტის შედგენა.
- თვითგამოხატვა: პოსტერის, კოლაჟის ან მისთ. შექმნა ცნებების: „სიკეთე“, ბოროტება“ ინდივიდუალური გააზრების საპრეზენტაციოდ (6-8 ვიზუალური გამოსახულება შესაბამისი ახსნა-განმარტებითი წარწერებით).
- პროექტი „ერთი სიტყვის ენციკლოპედია“ (სლაიდშოუ პრეზენტაციის ან ხელნაწერი/ნაბეჭდი სახით, ე.წ. დიდი წიგნის ფორმატში) - სიტყვა „სიკეთე“. შესაძლო რუბრიკები: სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა (აფიქსების აღნიშვნით); სიტყვის ფუძიდან ნაწარმოები სიტყვები, დახარისხებული მეტყველების ნაწილების მიხედვით (მაგ., კეთილი, აკეთებს, უკეთესი, უკეთ); სიტყვის ფუძის გამოყენებით შედგენილი კომპოზიტები (მაგ., კეთილდღეობა, კეთილგონიერი, გულკეთილი); ეტიმოლოგია; შესატყვისები ქართველურ ენებში; თარგმანი მოსწავლისთვის ნაცნობ უცხოურ ენაზე; სინონიმები და ანტონიმები; ანდაზები; მოსწავლის აზრით, საუკეთესო ციტატები ან/და გამონათქვამები სიკეთეზე; სიკეთის თემაზე შექმნილი საუკეთესო ლიტერატურული ნაწარმოები, მაგ., მოთხრობა, ლექსი, იგავი (მოსწავლის შერჩევით); სიტყვის საუკეთესო ვიზუალური რეპრეზენტაცია (მოსწავლის მიერ შერჩეული ან შექმნილი), დასკვნა (*მასალის შერჩევისას შესაძლებელია სხვადასხვა ფორმატის (ბეჭდური ან ელექტრონული), პერიოდისა და ტიპის ლექსიკონების (მაგ., სულხან-საბა ორბელიანის „სიტყვის კონის“, თანამედროვე განმარტებითი ლექსიკონების, სინონიმთა ლექსიკონისა და ა.შ.) გამოყენება*).
- ანალიტიკური წერითი ნამუშევრები (მაგ., „ვეფხისტყაოსნის“ ანალიზი, პერსონაჟების დახასიათება, მისთ.).
- ნაწარმოების/ნაწარმოების ეპიზოდის თხრობა (ზეპირად ან/და წერილობით) - დეტალური თხრობა, მოკლე შინაარსის თხრობა, გამოკრებილი შინაარსის თხრობა, თხრობა მთხრობელის შეცვლით (მაგ., „ვეფხისტყაოსნის“ შინაარსის გადმოსაცემად).
- არგუმენტირებული წერითი ნამუშევარი (ორი შეთავაზებული პოზიციიდან ერთ-ერთის შერჩევა-დასაბუთებით).
- პირადი თვალსაზრისის გამოხატვა: „არსებობს მოსაზრება, რომ ადამიანის წარმოდგენები სიკეთესა და ბოროტებაზე მუდმივად იცვლება. არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი“.
- პროექტი: „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტის ისტორია (ნაწარმოების ხელნაწერული მემკვიდრეობის შესახებ).
- პროექტი: ვიზუალური „ვეფხისტყაოსანი“ („ვეფხისტყაოსნის“ ილუსტრაციების მიხედვით; შესაძლებელია მხოლოდ სტანდარტში მითითებული თავების მიხედვით შექმნილი ილუსტრაციების გამოყენებით) - მასალის მოძიება-შერჩევა, ანალიზი: ილუსტრაციისა და ტექსტის ურთიერთმიმართების დადგენა / ილუსტრაციების გააზრება ტექსტის კონტექსტში (ყურადღების გამახვილებით იმაზე, თუ რა სცენები/ეპიზოდები აქვს შერჩეული მხატვარს და რატომ; ტექსტში მოცემული რა კონკრეტული დეტალებია ასახული ილუსტრაციაზე და რატომ; რა საშუალებებით და რამდენად ეფექტურად ეხმარება მკითხველს ილუსტრაცია ტექსტის შინაარსის, იდეის, განწყობის, პერსონაჟთა შინაგანი სამყაროს/ემოციური მდგომარეობის, ურთიერთდამოკიდებულებების გაგებაში); სხვადასხვა მხატვრის ნამუშევართა შედარება ტექსტთან მათი მიმართების თვალსაზრისით, დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია (*სასურველია შეირჩეს, სულ მცირე, 3 მხატვრის ილუსტრაციები: „ვეფხისტყაოსნის“*

ხელნაწერთა მინიატურები (მაგ., მამუკა თავაქარაშვილისეული ხელნაწერიდან), მე-19-მე-20 საუკუნეების ორი მხატვრის ილუსტრაციები).

- პროექტი: „მიხაი ზიჩის დასურათებული „ვეფხისტყაოსანი“ - ინტერკულტურული პროექტი“
მასალის მოძიება და ანალიზი: ილუსტრაციისა და ტექსტის ურთიერთმიმართების დადგენა / ილუსტრაციების გააზრება ტექსტის კონტექსტში (რა სცენები/ეპიზოდებია შერჩეული და რატომ; ტექსტში მოცემული რა კონკრეტული დეტალებია ასახული ილუსტრაციაზე და რატომ; რა საშუალებებით და რამდენად ეფექტურად ეხმარება ილუსტრაცია მკითხველს ტექსტის შინაარსის, იდეის, განწყობის, პერსონაჟთა შინაგანი სამყაროს, მათი ურთიერთდამოკიდებულებების, სხვ. გაგებაში), დასკვნების გამოტანა, შედეგების პრეზენტაცია (ყურადღების გამახვილებით პროექტის განხორციელების ეტაპებზე: ე.წ. ცოცხალი სურათების დადგმა, პერსონაჟების პროტოტიპების ძიება-შერჩევა და სხვ.).
- პროექტი: უცხოურ ენაზე ამტყველებული „ვეფხისტყაოსანი“ (ტექსტის უცხოური თარგმანების შესახებ ინფორმაციის მოძიება, დახარისხება, შეჯამება, დასკვნის გამოტანა, შედეგების წარდგენა-პრეზენტაცია).
- ნაწარმოების „თანადროული გაზეთის“ გამოშვება ტრადიციული საგაზეთო რუბრიკების მიხედვით (მაგ., „ახალი ამბები“, „გართობა და სპორტი“, ინტერვიუ ამა თუ იმ პერსონაჟთან კონკრეტულ საკითხებზე (მაგ., როსტევან მეფესთან მისი გადაწყვეტილების შესახებ), შესაძლებელია სათანადო გაფორმებით (კოლაჟებით, ნახატებით, სხვ.).
-
-
- სხვ.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- სიახლეზე, ახლის აღმოჩენაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სიკეთესა და ბოროტებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- სიკეთესა და ბოროტებაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- სიკეთესა და ბოროტებაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები

- ადამიანების წარმოდგენები სიკეთესა და ბოროტებაზე ასახულია განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებში.
- ავტორები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა წარმოგვიდგინონ თავიანთი დამოკიდებულება სიკეთისა და ბოროტების მიმართ, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- სიკეთისა და ბოროტების დაპირისპირებაზე/ზნეობრივ არჩევანზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ზნეობრივ არჩევანზე, სიკეთისა და ბოროტების დაპირისპირებაზე შექმნილ ლიტერატურაზე, გამოვხატო პირადი დამოკიდებულებები სიკეთისა და ბოროტების მიმართ, შემიძლია გამოვიყენო საკუთარი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

ცხოვრების საზრისი

1. თემა: ადამიანის დანიშნულება

ადამიანის დანიშნულება	
<p>საკითხავი ლიტერატურა</p> <p><u>სავალდებულო ნაწარმოებები</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ნიკოლოზ ბარათაშვილი, „ფიქრნი მტკვრის პირას“. <p><u>არასავალდებულო ტექსტები</u></p> <p><i>შეირჩევა თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო შეკითხვების გათვალისწინებით.</i></p>	
ცნებები	საკვანძო შეკითხვები
<p>ტექსტი, ტექსტის ტიპები და ჟანრები</p> <p>კომპოზიციური ელემენტები</p> <p>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები</p> <p>ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები</p> <p>ტექსტის კონტექსტი</p> <p>მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა)</p> <p>ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)</p> <p>სტრატეგიები:</p> <p>ზეპირმეტყველების სტრატეგიები</p> <p>კითხვის სტრატეგიები</p> <p>წერის სტრატეგიები</p> <p>მეტაკოგნიტური სტრატეგიები</p> <p>გრამატიკის საკითხები (საჭიროებისამებრ, კონკრეტული კონტექსტის შესაბამისად)</p>	<ul style="list-style-type: none"> რა ანიჭებს აზრს ადამიანის ცხოვრებას? (/რას ნიშნავს უაზრო ცხოვრება?) რამდენად უპასუხებს ტექსტი კითხვებს, რომლებიც მაქვს ადამიანის დანიშნულების, ცხოვრების საზრისის შესახებ? რა მიზნით და რამდენად ეფექტურად იყენებს ავტორი ენობრივ საშუალებებს? რით ჰგავს/რით განსხვავდება ერთმანეთისგან ავტორების დამოკიდებულება ადამიანის დანიშნულების მიმართ? რატომაა მნიშვნელოვანი ადამიანის დანიშნულების/სიცოცხლის საზრისის გააზრება? რამდენად დაგვეხმარება ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილი ტექსტების გაცნობა რეალურ ცხოვრებაში?
<p>იდევნი კომპლექსური დავალებებისთვის:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ წერილი ავტორს: წერილი ნ. ბარათაშვილს (ლექსზე რეფლექსიის შედეგების წარმოჩენა). ➤ ანალიტიკური წერითი ნამუშევრები (ცალკეული ტექსტების ანალიზი). ➤ არგუმენტირებული წერითი ნამუშევარი: „არსებობს მოსაზრება, რომ ცხოვრებას აზრი აქვს მხოლოდ მაშინ, როცა ადამიანი დიად საქმეებს ადასრულებს. მეორე მოსაზრების თანახმად, ადამიანი ცხოვრების აზრს უნდა ეძებდეს მასზე დაკისრებული ნებისმიერი საქმისა თუ მოვალეობის პატიოსნად შესრულებაში. გამოხატეთ და დაასაბუთეთ თქვენი თვალსაზრისი ამ მოსაზრებებთან დაკავშირებით“. ➤ ალტერნატიული ფორმის ტექსტები წაკითხულის ან თემის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოსახატავად (მაგ., ნახატი, კოლაჟი, გრაფიკა, ვიდეორგოლი, მუსიკალური კლიპი). ➤ სხვ. 	

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შესწავლა-გაანალიზება და ინტერპრეტირება ნასწავლი ცნებებისა და საკითხების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11**);
- ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილი განსხვავებული ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების დადგენა, სათანადო დასკვნების გამოტანა (**ქართ.საბ. 6, 9, 10, 11, 12**);
- ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილი ტექსტების შეფასება, მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა (**ქართ.საბ. 7, 9, 10, 11**);
- ადამიანის დანიშნულებაზე საკუთარი მოსაზრებების გაზიარების მიზნით ტექსტების შედგენა ნასწავლი ენობრივი საშუალებების გამოყენებით (**ქართ.საბ. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11**);
- სწავლის პროცესში წარმოქმნილ პრობლემებზე დაფიქრება, მათი მიზეზების გაცნობიერება; პრობლემების გადაჭრის გზების დასახვა (**ქართ.საბ. 12**).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- ტექსტებში შეიძლება ასახული იყოს განსხვავებული წარმოდგენები/დამოკიდებულებები ადამიანის დანიშნულების, ადამიანის სიცოცხლის საზრისის მიმართ.
- ავტორები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა წარმოგვიდგინონ თავიანთი დამოკიდებულება ადამიანის დანიშნულების მიმართ, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველებზე, დაარწმუნონ ისინი.
- ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემოიძლია გამოვიყენო ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა.
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანის დანიშნულებაზე შექმნილ ლიტერატურის შესახებ, გამოვხატო პირადი დამოკიდებულება/მოსაზრებები, შემოიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.